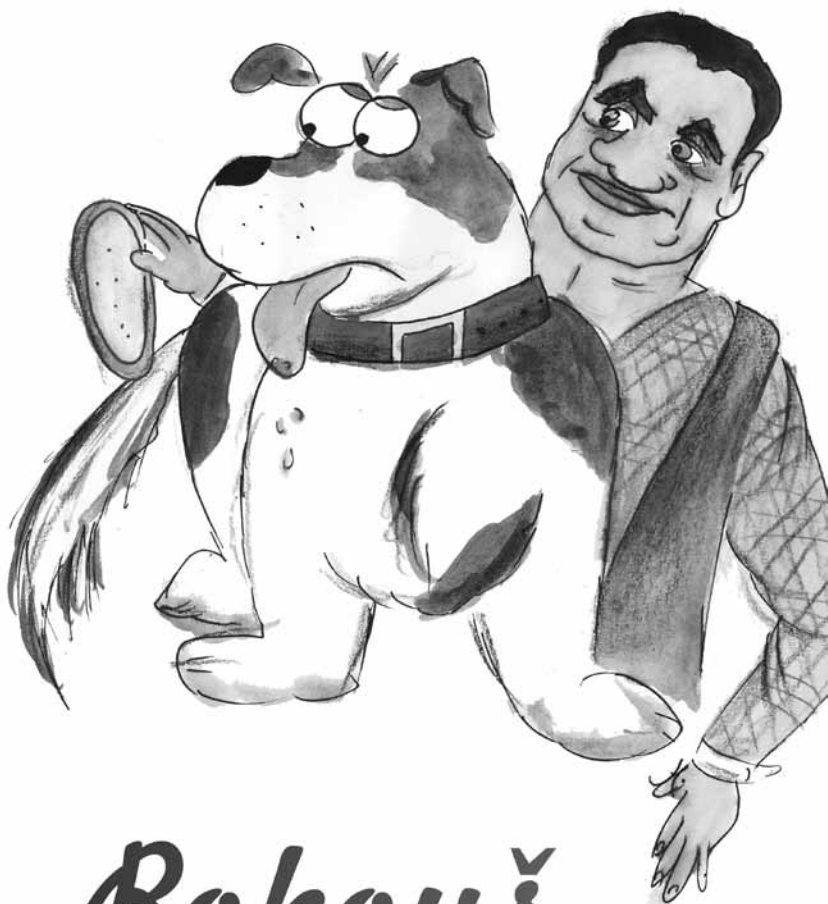

bulletin Střediska východočeských spisovatelů

číslo 36 ❖ ročník X ❖ 2014

Bohouš (1968)

Hana Křivánková: BOHOUŠ

NA SLOVÍČKO S HANOU KŘIVÁNKOVOU

V úvodu je třeba se zmínit o Vaší básnické prvotině, kterou vydalo Středisko východočeských spisovatelů v Pardubicích pod pseudonymem Hana Eva Meierová. Básník Jiří Faltus v recenzi „Duše svobodná, nepokořená“ napsal – cituji: Všestranně talentovaná a v literárních soutěžích již oceněná Hana Křivánková, se v mém podvědomí zabydlela nejen svými prozaickými a básnickými projevy, ale i ilustracemi, kterými je dotváří. Autorka je zatím ve věku, kdy hledání má velký záběr a na smysly inspirativně útočí mnoho vjemů, událostí a dějů a orientovat se není snadné. Ale čekat na moudrost stáří nelze, proto je mi její, často sice tak překotný vpád do poezie sympatický a jenom doufám, že autorka sama pozná, kdy se tato etapa vyčerpá a bude třeba nastolit určitý řád, zvolit únosnou míru vyjadřování, korigovat svůj slovník, zvládnout obrazotvornost a pročístit poetiku tak, aby pouze neuchvacovala a nepřetěžovala se bohatstvím výrazů a barev, ale aby básně sloužily více v jejím směřování a pomohla k naplnění záměrů.

Sbírka Eternum vyšla v roce 2009. Je tomu už poměrně dlouho, co byla v Přelouči pokřtěna, nicméně se k ní stále vracím. Tehdy mi s ní pomáhal pan Hrabinec i jeho paní, Marcella Marboe. Byla to krásná doba, když sbírka vznikala a dodnes z ní mám obrovskou radost. Když si doma prohlížím její přebal a listuji v ní, připomíná mi, že od té doby už nic nebylo tak jednoduché, jako když se o mě starali Hrabincovi, vše jsem pak získávala podstatně tvrději. A to se netýká pouze uměleckých úspěchů.

Jste členkou Střediska, publikovala jste v bulletinu Kruh básně i povídky, ale i kreslíte. Má něco ve Vaší tvorbě přednost, nebo svůj čas dělíte mezi všechny Vaše aktivity podle nálady či potřeby? Myslíte si, že jste už našla směr svého uměleckého vývoje? Jaké máte před sebou cíle v dohledné době?

Ve své tvorbě dávám přednost kreslení, to vím. Na prvním místě bývá většinu času grafika, které se věnuji pracovně a která mne velmi baví, ale je jasné, že mi „žere“ čas, který bych ráda věnovala tomu ostatnímu. Ráda tvořím kreslené vtipy – jsou rychlé a mívají úspěch, „jen“ je potřeba dobrý nápad. Poezii i prózu stíhám méně, protože se k nim zkrátka nemůžu dostat, někdy mi to přijde smutné, ale něčím se člověk živit musí... Ale mívám takové psavecké záchvaty – samotné Eternum, sbírka básní, vzniklo v horizontu asi necelého jednoho roku a novela Blund Fitlitter v Talentově mi i s úpravami zabrala roky dva. Myslím si, že já svůj směr budu hledat celý život. Respektive, byla bych ráda, aby jednou mohla být řeč o nějakém vývoji, směřujícím k něčemu zajímavějšímu, neobvyklému... Je to

docela složité, ale v podstatě si přeji jen neuvíznout na jednom bodě. Hlavně aby k tomu růstu byla inspirace, klid a čas. Co se týče dohledných cílů, pevně věřím, že se mi podaří pokračovat v ilustrování elektronických knih a v neposlední řadě zdárně dotáhnout do konce vydání těch svých, o nichž jsem se zmínila. Ráda bych se účastnila projektu Charity Gums, žvýkaček pro charitu a není tajemstvím, že se na příští rok chystá výstava kreslených vtípků. Tedy pevně věřím, že to nijak nekiksne – je to zatím stále můj největší projekt a snad i úspěch, a o to větší je šance, že nevyjde. Ale v tom spočívá celé to kouzlo.

Prozradte kolegům něco o spolupráci s Peterem Zavackým na Slovensku v oblasti karikatur známých osobností a které jste už sama vytvořila.

Peter Závacký mi připadá jako takový Ferda Mravenec – ale nemyslím to nijak špatně, ba jako výraz velkého obdivu. Sám v Košicích zajišťuje i pořádá výstavy, které se týkají povětšinou jedné nebo několika známých osobností na jejich počest. Sám pak svolává karikaturisty z celého světa, aby přispěli svým dílem a před lety takto oslovil i mne. Rád totiž dává příležitost mladým nebo méně známým umělcům, což je potřeba, protože ti nejnadanější se často neumí pořádně rozjet, uvědomit svět o jejich tvorbě. O tom toho vím až příliš. Od té doby takhle s Peterem spolupracujeme. Osobně jsme se nikdy neviděli, ale prožili jsme si i nelehké chvíle... On je takový zvláštní, je hodně veselý, ale za jeho snahy mu patří velký dík. Dostala jsem od něj už příležitosti k vytvoření karikatur Jožo Ráže, Karla Gotta, kulturisty Samira Bannouta, Jiřího Trnky a nedávno například i Vladimíra Menšíka.

Z doslechu víme, že jste nedávno obdržela smlouvy na vydání dvou elektronických knih (próza, poezie). Jak se jmenují?

To je pravda, elektronické světlo světa brzy spatří jedna sbírka básní a novela. Co se sbírky týče, čítá na padesát básní a je to vlastně takový sběr mé poetické tvorby za posledních šest let. Objeví se v ní dokonce i pár básní, které jsem před lety původně zamýšlela vložit do výše zmíněného Eterna. Málem bych zapoměla na její název, ten zní „Duchové pavouků“ a vytvořila jsem i její elektronický „přebal,“ úvodní ilustraci. Novela nese název „Blund Fitlitter v Talentově,“ obsahuje už i pár ilustrací, které jsem si také připravila sama. Vydání obou knih mi zprostředkovala paní Rakušanová, které tímto děkuji za vše, prakticky jsem nemusela ohledně vydání hnout prstem, takže si její činnosti cením opravdu neskutečně, zvláště uvážím-li, že nejsem zdaleka jediná takováhle její ovečka.

S tím nesporně souvisí i smlouva na ilustrování elektronických knih jiných autorů.

Je tomu tak, už je téměř nachystaná e-kniha autora Pavla Vrány, kterou jsem měla tu čest ilustrovat. Jmenuje se „Obyčejné povídání o obyčejných věcech

jednoho života“ a jde o milé a navzdory titulu e-knihy i dobrodružné čtení rozdělené do kratších povídek. Ilustrovalo se mi velice dobře. Zvláště na obálku jsem skutečně pyšná!

Byla jste zvolena do výboru Střediska východočeských spisovatelů i přes Váš mladý věk a byla Vám svěřena výtvarná sekce. Co od Vás můžeme v tomto ohledu očekávat?

Přiznám se, že mne mé zvolení ve finále spíše trochu vystrašilo, než, jak jsem se domnívala, že z něj budu mít radost, ale to k tomu asi už tak nějak patří, navíc vzhledem k mému věku, a je to spíše dobře, abych neusnula na vavřínech... Svým způsobem je to takový strach-motor a dá se to zvládnout, mám jen obavy, abych na tuto funkci nakonec opravdu stačila.

Je mi nad slunce jasné, že rozhodně chybí ještě několik málo procent, která by mi skutečně nepověděla, jaký úkol mi byl nadělen na bedra, ale tak to asi má být. Především jsem to brala jednak jako výzvu, která by se měla přijmout a vlastně tak trochu i z povinnosti, neboť je mi líto, v jakém stavu se nachází výtvarná sekce našeho Střediska. Tak moc ráda bych přispěla k tomu, aby se o ní vědělo víc, více se sjednotila a vědělo se o vícero jejích členů. Možná bych tedy náš rozhovor mohla maličko využít, pokud dovolíte. Potěšilo by mne, kdyby se na mě autoři nebáli obrátit – i když věřím, že to při mém věku nebude jednoduché. Myslím, že toho za sebou po výtvarné stránce nemám málo, stejně jako po stránce propagační, reklamní. Moc bych si přála, kdyby to bylo v mých silách, komukoli poradit, pomoci, nasměrovat... Byla bych ráda, kdyby se na mě jakýkoli člen výtvarné sekce obracel s důvěrou. Není to apel, spíše jenom přání...

Přeji další úspěchy.

Otázky kladl Milan Dušek

NA SLOVÍČKO S MIROSLAVEM KUBÍČKEM

Miroslav Kubíček pochází z Dolního Města u Světlé nad Sázavou, ale od třinácti let žije v Jeseníkách, v současné době v Šumperku. Pracoval jako pedagog a novinář. Vydal jedenáct sbírek poezie a čtyři soubory pohádek a pověstí. Jeho básně vyšly naposled v roce 2012 pod názvem *Ještě*. Letos v květnu vydal OFTIS Ústí nad Orlicí k jeho významnému životnímu jubileu (*1934) obsáhlý soubor veršů **Přízeň přírody**. Vysočina a Jeseníky jsou kotviště i cesty v Kubíčkově literární tvorbě. Přípravuje lyrickou knihu vzpomínek *Odvalený kámen* a *Rychlebské báchorky*.

Na jaře letošního roku obdržel Cenu Města Šumperka za práci v oblasti kultury.

Mirku, co Tě přivedlo k literární tvorbě a kde všude hledáš a nalézáš poezii a čemu za ni vděčíš? Co Tě naučila doba a lidé, a co Ti přináší radost a co naopak starosti a problémy?

Především na gymnáziu v Jeseníku jsem se zamiloval do přírody a literatury. Pak studium češtiny na Palackého univerzitě, kde se mi otevřela přímo propast poezie. A přátelé básníci Jiří Pištora, Radek Lošťák a další bohemisté-bohémové s vynikajícím vědcem univerzitním profesorem Oldřichem Králíkem odhalovali, otvírali co pořád objevuji.

A snad to začalo v dětství u babičky a ve starých lomech pod Lipnicí. Kámen mě učil fantazii, doba přidávala moudrost a nespokojenost, také radosti, starosti, problémy jako všem lidem. Jen citlivěji jsem reagoval.

Ve Tvých verších dominuje láska, určitě Tě nějak poznamenala. Domov, to jsou především vzpomínky a návraty, platí to i pro Tebe?

Láska je život. Domov k tomu patří. Domov rodný kraj, vesnice na Vysočině, domov rodina, domov první modlitby, domov maminičiny ruce, domov klukovské hry, domov první dívčí pohlázení. Láska je krásná.

Proč a čím Ti tak silně učaroval mateřský jazyk a jaký je Tvůj vztah k umění?

Tak to bylo až později. Verš váží slova, kdy jazyk Vančurův, později Jana Čepa, verše Josefa Palivce či Jana Skácela rozzářily mateřský jazyk. Malířství přidávalo fantazii a hudba otvírala srdíčko.

Co bys nám chtěl sdělit ke své právě vycházející knížce veršů? Máš ještě určitě stále dost plánů a zcela nepochybně víš, co si s životem vzájemně dlužíte.

Kamenopis, po štěrkou s láskou, to je natura-příroda i moje nátura. Také tlak stárnutí a život kolem. Chtěl bych dopsat vzpomínkový Odvalený kámen a soubor lyrických próz a veršů, částečné pokračování Přízně přírody. Taky koukám, pozoruji svět a dívím se. Trochu nerozumím.

Co by sis ke svému životnímu výročí přál?

Být tady ještě chvíli. Ještě vidět, slyšet, cítit srdíčko.

Ptal se Jiří Faltus

Redakce Kruhu přeje básníku Miroslavu Kubíčkovvi k jeho životnímu jubileu hodně zdraví do dalších let, radost z přízně přírody i poezie a splnění všech jeho tvůrčích plánů.

Milan Dušek, Jiří Faltus, František Uher

LITERÁRNÍ ČÁST

MIROSLAV KUBÍČEK

komu kámen

dotýkáme se
často naprázdno

s kamínkem v kapse
nebo u srdce

komu blaživý oblázek
komu

přenosné kameny

ve snu nacházím kameny
ty z dětství omleté vodou
ty z kopanin a holých vrchů
po staré cestě tarasily
zahrady za vsí

žula lipnická dýchá
žula dlažebních kostek
vesnických zápraží
hřbitovních náhrobků

žulové kameny ulovím
ze snů do snů
z nocí do dnů
žulovím

ještě na cestu

ještě zeleň kvete
jak štěstí slepé

často nic neříkáme
potichu naříkáme

stárnutí s poezií
jak nenapsaná báseň

slovení vody

pach bahna z kamenné trouby
pod blízkou lipnicí
voda vodou ovinulá
ještě v ní plamínkují
šupiny svítící

rybník jak prázdná zahrada
s žílou nové vody
v bahnitém rosolu
odlevně počíhá
na kapří hody

s rukama v loužkách
poslední rybičku nechám

babiččin úsměv
u dveří čechrám

Eurydikám s láskou

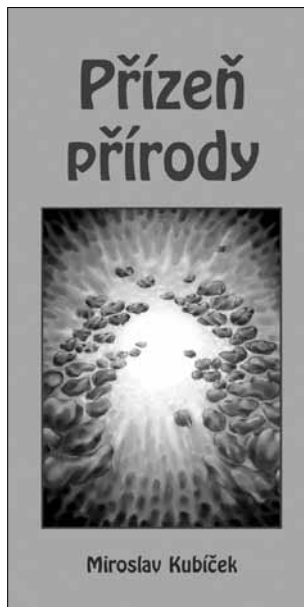
skvrny v barvách všude kolem
čas nachýlený dolů
mezi světlem a barvou
není prázdné místo
jen bolest ohlodaná štěstím

Orfeovy písně jak hvězdy
stále blíž se vzdalují
Eurydiky zatím počkají
někdo nás předbíhá
mně je líto

babí léto stárne
každým rokem krásné
popel řeči plamínkuje
krásky už nečekají
marné je ohlížení

tůňky milovaných rukou
s oblázky něžností
dotek je dárný dar
slovo křesá o slovo
jak blýskavky

naklonované Eurydiky
také vzrušují

(Ze sbírky Přízeň přírody)

- **Měnit svůj názor se nejen vyplácí, ale i podplácí.**
- **Spolupracovník někdy pracuje proti vám.**
- **Největší křiklouni mají nejslabší argumenty.**

M. Urbanová: Aforismy

DOVOLENÁ

VÁCLAV FRANČ

Většina Bystřičáků se živila prací v družstvu. Mezi výjimky potvrzující pravidlo patřil Vláda Doubek. Celá léta pracoval jako garážmistr v dílnách okresního podniku, neboť jej mašiny lákaly od malička. Jezdil denně od vojny do práce a nepřišlo mu na mysl, že by to mělo být jinak. Dá se říct, že měl svoji práci rád stejně jako ženu Anku a dvě dcery. Kromě práce rybařil, zatímco mezi chlapy do hospody nechodil, což po vesnici budilo dojem podivínství. Po tátovi podědil obecní kroniku a funkcionářeni u požárníků.

Jednoho dne v práci zavolali Vlášdu k náměstkovi. Nejprve se ošival, v hlavě lovil příčinu, proč jej volají na kobereček, ale na nic kloudného nepřišel.

„Tak jsme o tobě jednali na odborech,“ přivítal Vlášdu náměstek, který už nějaký pátek zabíral židli někomu mladšímu.

„Vo mně? Něco jsem to... proved?“

„Právě naopak. Říkali jsme si, u podniku dělá třicet let, čestnejma uznáním může tapetovat, padesátku oslavil, a my úplně zapomněli.“

Náměstek urovnal brýle na nose a pokračoval: „Přemýšleli jsme, co by sis přál. Chlapi navrhovali rybářskej prut, ale já povídám, těch on má dost. A tak jsem se tě chtěl zeptat: Byl jsi u moře?“

„U moře?“ přehodil Vlášda čepici z ruky do ruky. „U moře jsem teda jako nebyl!“ přiznával se.

„Výborně,“ zajímal se náměstek dál. „A chtěl bys k moři?“

„No...“ Vlášda polkl naprázdno.

„Tady ti jménem závodního výboru předávám dva poukazy na zahraniční rekreaci. Užij si to ve zdraví!“

„Na rekreaci?“ nevycházel z údivu Vlášda.

„Bude se vám to líbit. Jugoslávie, čtrnáct dní v červenci!“

Vlášda si na cestování nepotrpěl, dovolenou trávil doma, u řeky, kde si v tichu přírody nejlépe odpočinul od nerváků a stresů z dílny. Když byly holky malé, neměl peněz nazbyt. Zařizovali se, opravovali domek. A teď, pár let před důchodem, se má vydat do světa. Anka se po té zprávě posadila na zadek.

„Jen jestli mě v družstvu pustěj. V létě je nejvíc práce, musí se vařit pro brigádníky a starý Bezánkový otýkaj nohy, když dlouho stojí...“ mudrovala Anka, kuchařka v družstevní jídelně.

„Sám nejedu, to ten poukaz radši vrátím!“

„Jen jedte,“ přidala se starší dcera. „Jirka se každěj den zaskočí podívat, nakrmí a udělá, co bude potřeba.“

Nakonec přece jen Vlášda s Ankou nasedli do letadla směr Jugoslávie. Neznámá země nabízela haldu nových postřehů, a tak první dny ubíhaly rychle, ale když

manželé Doubkovi poznali pláž a cestu k hotelu dokonale, začal Vláda reptat. Čtvrtý den usnul na pláži a probudil se připálený, takže se večer nemohl natáhnout do postele. Celé tělo měl jako v ohni, nic nepomáhaly nejdražší krémy a mazání. Přetáčel se ze strany na stranu, naříkal a bědoval, proč i tentokrát nedal přednost dovolené v tichém zákoutí tůňky hemžící se pstruhy.

„Hergot, ten náměstek mě ale napálil!“ proklínal všechno kolem. Ještě štěstí, že Anka tvrdě spala, sotva ulehla. Vláda vzpomínal na večery před chalupou s vnučaty. Jak rád by se zamkl v pokoji a listoval v zašlých stránkách obecní kroniky. Celý usouzený si uvědomoval, že má před sebou ještě jeden a půl týdne trápení, než zase uvidí rodnou hroudu. Budou se jej ptát, tak jak, a on jen rozhodí rukama: „Všude dobře, doma nejlíp!“

V práci si ho chlapi dobírali, že bydlí v Zapadákově. Jak rád by nyní všechnen komfort vyměnil za Bystrici. Vyšel by ze stavení, dělával to vždycky, když se o něj pokoušely chmury, pozoroval by, jak slunce červeným jazykem olizuje zlátnoucí pole, jak se schovává za stromy a kopcem na obzoru, až úplně zmizí, aby se ráno objevilo na druhém konci vesnice.

Vzpomněl si na láhev, kterou Anka ukryla v cestovní kabele. Odkroutil závit a lokl si. Krátil si dlouhou chvíli, až zůstal na suchu. Nebyl na alkohol zvyklý, a tak se potácel po pokoji jako námořník na rozbouřeném moři. Paluba se kymácela a stěny se chvěly a on jako trosečník se nechal kolébat tím pocitem, než zapomněl na spálenou kůži a nadobro usnul.

Ráno bolela Vlášdu hlava, pociťoval následky alkoholové euforie a Anka jediným hmatem do tašky poznala, kolik uhodilo.

„Ty ožralo jeden, co přivezeme domů?“

„Koupíme jinou,“ uklidňoval ženu.

Ráno připravilo nejedno překvapení. Zpřevrácené stolky a židle u venkovní restaurace, popadané větve stromů, vyvrácené kmeny.

„To tady někdo musel řídit,“ přeměřila si Anka Vlášdu. Až u stolu pochopili.

„Hrůza, vyběhla jsem z pokoje jen tak,“ stěžovala si paní od vedlejšího stolu na celou jídelnu.

„Myslela jsem, že nám spadne hotel na hlavu, jak se stěny chvěly,“ křičela paní v klobouku.

„Jedním sem každý rok,“ přidával pán, snad diplomat, „ale něco takového jsem ještě nezažil.“

Vláda se podíval na Anku, Anka na Vlášdu.

„Zemětřesení,“ procedila tiše mezi zuby Anka. „Proč jsi mě nezbudil?“

„Já myslel, že... ty zdi, jak se to houपालo, že jsem opilej!“

VĚRA KOPECKÁ

Strom

Stín stesku
na tvé dlani
Kdosi ranil
naději
Kde číhá pohrdání
Tam slova sotva
láskou zahřejí

Studna

Samota je studna
co nemá dna
Voda chladná
svěží průzračná
V horkém dni
doušek k nezaplacení

Běda tomu
kdo spadne do studny

Voda

Jsem voda
co ti mezi prsty protékla
když chtěl ses napít
Zraňovaná o kameny
mezi břehy utíká
a padá do tvých dlaní
Padá a padá
na tvá záda
Laskej vodu
bude tvá
Stiskni
a zmizí

PASIVNÍ REZISTENCE

PAVEL PEŠÁT

Profesor Bohuslav Jetmar vstoupil do třídy, kde vyučoval matematiku a deskriptivní geometrii, a všichni studenti se jako vždy postavili a docela ztichli. Svého profesora už docela dobře znali. Věděli o něm, že má nejen rozsáhlé odborné znalosti, ale že ho také široko daleko provází pověst znamenitého a přísného pedagoga, který zůstává za všech okolností spravedlivý, a zásadového člověka. Pro svou lásku k matematice, vyhlášenou přísnost a také oblibu v pěkném oblékání a módních doplňcích dostával od studentů různé přezdívky. K těm nejznámějším patřily: Cifra, Cifršpión, Ras, Rukavička či Psí dečka.

Profesor Jetmar, stejně jako jindy velmi elegantně oblečený v obleku a kravatě, pozdravil studenty, a poté co zapsal do třídní knihy, vyvolal k tabuli jednoho z nich, toho nejlepšího ve třídě: „Pane, Bogumský, pojďte, prosím, k tabuli. Vezměte si křídu a pište si...“, pokračoval vyučující, když přistoupil jmenovaný student k tabuli.

Vzápětí si profesor všiml, že pan Bogumský neudělal nic z toho, k čemu jej vyzval, jen dál nehnutě stojí před tabulí. Ještě chvíli studenta pozoroval a pak řekl: „Abyste si mohl zapsat příklad, musíte si vzít křídou. Máte ji před sebou.“ Pan Bogumský však profesora neposlechl ani tentokrát.

„Dobrá, píšu vám tedy nedostatečnou. Můžete se posadit,“ řekl zkoušející. Poté vyvolal k tabuli ještě další dva studenty a jednu studentku. I tyto vyvolané požádal, aby napsali na tabuli příklad, ale vždy se opakovala stejná scéna, kterou předvedl už pan Bogumský. Profesor se zeptal každého z vyvolaných, proč nechce spolupracovat, ale nikdo z nich mu neodpověděl. Také tito studenti „vyfasovali“ za svůj výkon nedostatečnou.

Na chvíli se profesor zamyslel. „Jak myslíte,“ řekl poté s pohledem obráceným ke všem studentům ve třídě. „Soudím, že k pasivní rezistenci jste se rozhodli proto, že se vám zdá, že jsem k vám moc přísný. Přemlouvát, ani násilím vás k spolupráci nutit nebudu. Povím vám ale, jak se bude situace vyvíjet, pokud se váš postoj ke zkoušení nezmění. Každý, kdo bude postupovat jako dnes vyvolaní studenti, dostane pětku. Pokud by se postoj takových studentů nezměnil a nespolečně pracovali by ani v dalších hodinách, dostali by ode mě všichni nedostatečnou na vysvědčení. A tu jim neodpáře ani pan ministr. Mě za to pan ředitel nejspíš vyhodí a budu přeložen na jinou školu. Nebude to poprvé. Na školy, vzdálené od sebe i stovky kilometrů, jsem byl překládán v minulosti už častěji. Řeknu vám proč, i když jste se o tom možná už něco doslechli. Většinou to bylo proto, že jsem nechal propadnout děti několika svých ředitelů či jiných vlivných lidí. Nic na tom nezměnil ani fakt, že jsem byl předem varován, abych těmto studentům nedostatečnou na vysvědčení nedával. Jsem svobodný, takže mi změna místa ani školy nikdy nevadila. A pokud to bude nevyhnutelné, nebude mi vadit ani tentokrát. To, co vám tu vyprávím, neberte z mé strany jako zastrašování či vychloubání. Chtěl jsem vám pouze přiblížit, jaký jsem člověk, i když už mě trochu znáte. Sbalím si prostě kufry a přestěhuju se jinam.“

Profesor Jetmar se opět na chvíli odmlčel a pak svůj proslov ke studentům dokončil těmito slovy: „Ano, vím, že jsem přísný. Ale věřte, že se snažím být ke každému z vás zároveň spravedlivý a ohodnotit jeho znalosti i snahu. Pevně věřím, že mnozí z vás to jednou ocení.“

Po těchto slovech začal matematik svůj výklad.

Na začátku příští hodiny vyvolal profesor Jetmar i tentokrát jako prvního pana Bogumského. Jmenovaný si vzal křídou a začal pracovat na zadaném příkladu.

„Výborně,“ ohodnotil jeho práci profesor, když došel student k správnému výsledku.

Také další vyvolaní s vyučujícím spolupracovali.

„Děkuji vám. Jsem rád, že jste se rozhodli opět spolupracovat,“ řekl profesor studentům na konci hodiny, dříve než odešel ze třídy.

Seděl jsem u dědova nemocničního lůžka a myslel na příběh, který mně na mé přání děda už tolikrát vyprávěl. „Musíš se zase uzdravit, dědo. Určitě to dokážeš a zase mi budeš vyprávět příběh o pasivní rezistenci svých studentů,“ řekl jsem mu.

Děda nic neříkal, přesto jsem měl pocit, že má přivřené oči a pozoruje mě. Jeho měkká teplá dlaň spočívala nehnutě a odevzdaně v mé. Děda byl v nemocnici už aspoň tři týdny. Dostal se tam poté, co se probudila jeho dosud skrytá nemoc. Začal mít kvůli ní velké bolesti při jídle, později mu mamka připravovala kašovitou i tekutou stravu, ale jemu stejně už moc jíst nechutnalo. A tak bylo rozhodnuto o jeho hospitalizaci. Nejdříve pobýval v nemocnici přímo naproti mému gymnáziu, kam jsem před pár týdny nastoupil. Ze třídy jsem viděl okno pokoje, v němž děda ležel. O velké přestávce jsem mu vždy mával. Děda už stál většinou za sklem a někdy, když bylo teplejší počasí, dokonce okno otevřel a mával mi také. Před pár dny bylo lékaři rozhodnuto, že se musí podrobit operaci, a byl převezen do fakultní nemocnice.

Když jsem dnes uviděl dědu po včerejším zákroku poprvé, dojetím se mi sevřelo hrdlo. Byl ještě vyhublejší než při mé minulé návštěvě, doslova se ztrácel před očima. I když jsem se cítil sklíčeně, byl jsem moc rád, že jsem dědovi nablízku.

„Vždyť ho už znáš skoro nazpaměť,“ promluvil najednou těžce děda.

„Já bych ale chtěl, abys mi ho zase vyprávěl ty,“ skoro jsem zašeptal. Jeho ústa se trochu pootevřela. Řekl děda něco? Byl to souhlas?

Babička, která byla v pokoji se mnou, otřela svému muži vyschlé rty navlhčenou žínkou, a děda jí poděkoval mírným pokývnutím hlavy.

Za několik dalších dní byl děda převezen na své přání do nemocnice ve městě, kde žil už dlouhá léta. Své dětství tam prožila i moje mamka. Spolu s ní jsem sem pravidelně jezdil dědu navštěvovat i já. Obdivoval jsem tehdy mamku ještě víc než kdy dosud. Za to, jak se o dědu starala, kolik dceřině lásky mu dávala, i za to, jak velkou sílu svému otci i mně dodávala.

„Musíme se připravit na to, že nás Bóďa (jak jsme my, nejbližší, dědovi říkali) brzy opustí,“ opakovala mi však nejednou. Mamka a já jsme při každé návštěvě dědovi hodně vyprávěli o tom, co nového jsme prožili a co nás čeká. V těch dnech jsem velmi intenzivně cítil, jak mnoho pro mě děda už od útlého dětství znamenal.

Už odmalička se mnou trávil hodně času a rok od roku se naše kamarádství prohlubovalo, takže se z nás stali nejlepší přátelé. Mnozí lidé naše přátelství obdivovali. Někteří se divili, že spolu trávíme tolik času a chodíme tak často i na procházky, jeden do druhého většinou zavěšení pažemi. Děda nebyl mým učitelem ve škole, přesto patřil k lidem, kteří mě toho naučili nejvíc. Nikdy mě ale k ničemu nenutil, já sám jsem ho většinou žádal, aby mi vysvětlil to či ono, protože ve mně uměl probouzet touhu po poznání. V pěti letech jsem uměl díky němu poznávat čas na hodinkách. Brzy mě také začal vysvětlovat jednoduché rovnice, obvody různých geometrických útvarů i objemy těles. Během výkladu,

který nejednou probíhal i při našich procházkách, používal leckdy jako pomůcku svou hůl, kterou kreslil i psal do hlíny nebo do písku. Moc rád jsem ho poslouchal a kladl mu další a další zvědavé otázky. Učil mě nové věci nejen z matematiky a fyziky, mluvili jsme spolu o přírodě, zeměpisu, dějinách, vesmíru a jeho nekonečnosti, mezilidských vztazích a také o politice, což viděli neradi mí rodiče. Děda totiž míval často problémy kvůli tomu, že nesouhlasil s komunistickým režimem a své názory si nenechával jen pro sebe. Vysvětloval mi, proč je komunismus sice krásnou teorií, ale zároveň pouhou utopickou vizí, a jaká je opravdová tvář socialismu, v němž jsme tehdy žili. Na své povaze mnoho nezměnil až do konce života. S matematikou mi děda pomáhal ještě před svou hospitalizací, kdy jsem nastoupil do gymnázia. U dědova lůžka jsem se také poprvé vážněji zamýšlel nad otázkou, zda něco existuje po smrti.

„Po smrti není nic,“ tvrdil už dříve občas děda. Jeho slova se mi vryla do paměti. V době, kdy ležel v nemocnici, jsem si moc přál, aby nebyla tato slova pravdivá. Také jsem věděl, že bych chtěl být dobrým učitelem a zásadovým člověkem jako byl můj děda.

Příběh o pasivní rezistenci svých studentů mi už ale znovu vyprávět nestihl.

Toho dne, kdy můj děda odešel, zavřel jsem se ve svém pokoji a dlouho nevycházel.

Po nějaké době za mnou přišel taťka a řekl mi: „Bóďa by určitě nechtěl, abys byl kvůli němu dlouho smutný... Nevím, jestli ti to pomůže, ale já věřím, že něco tak mimořádného jako je duše člověka, žije i po smrti těla dál.“

Vzpomněl jsem si, že mi taťka už o tomto svém názoru kdysi vyprávěl, přesto jsem se na něho díval dost překvapeně. Cítil jsem, že mi tato slova připomněl ve chvíli, kdy pro mě byla pohlazením a přinesla mi úlevu.

„Jsi velký kluk, Martine. Víš, že si jednou uděláš na všechno svůj názor. Ale ať bude jakýkoli, určitě mi dáš za pravdu v tom, že nás Bóďa neopustí nikdy. Budeme ho totiž mít navždy v našich srdcích a myslích.“

Moc jsem si toho, že za mnou táta přišel, a co mi řekl, vážil.

Když po nějaké době uklízela mamka věci svého otce, vzal jsem si na památku hodinky, na kterých mě učil děda poznávat čas.

„Chceš taky Bóďovu fotografii s jeho studenty z reálného gymnázia?“ zeptala se máma. „Je tam se studenty, kteří se mu rozhodli udělat pasivní rezistenci.“

„Chci,“ řekl jsem.

Mamka mi pak začala vyjmenovávat jména i příjmení všech studentů na fotce.

„Jak to, že si je všechny pamatuješ?“ žasl jsem.

„Už když jsem byla malá, chtěla jsem se stát učitelkou a hrála jsem si na ni tak, že jsem ty studenty z fotky zkoušela. Děda mi říkal jejich jména a příjmení a já si je častěji opakovala. Tak jsem si je zapamatovala,“ odpověděla mamka.

Když domluvila, znovu jsem se zadíval na fotografii studentů s jejich profesorem, mým dědou. Najednou jsem to vnímal docela jasně:

Profesor Bohuslav Jetmar vešel do třídy, kde vyučoval matematiku a deskriptivní geometrii, a všichni studenti se jako vždy postavili a docela ztichli.

Profesor měl na sobě skvěle padnoucí oblek a v duchu se usmál.

ZDENĚK JIRÁSEK

Věta

Tatí, pojď mně utřít zadek!

Konec krátké chvílky klidu

Vstávám od novin

Od jídla

Bez velké radosti

Přesto věřte

že miluji tu větu

Jako miluji ženu

co dokáže mě trápit

Utírám zadek

a bojím se chvíle

kdy tu větu

přestanu slýchat

Mé dceři je šest

Mé dceři je šest

a já cítím, že něco

nedovedu to pojmenovat

končí

Myslím na to

jak dlouho se mě ještě

bude držet za ruku

Jak dlouho se ke mně

bude v posteli tulit

Mé dceři je šest

sleduji jak moudří

a cítím radost i smutek

SAMA SOBĚ CIZINCEM

LUCIE RUDOLFOVÁ

Stojím a dýchám. Nedutám. Ani můj odraz nedutá. Stále mne pozoruje. Hledí na mě. Jsem v pasti. Nemohu nikam utéct, udělá vše, co udělám já. Pohnu-li se já, pohne se i on. Jsem uvězněna ve svém vlastním odraze. Sleduji sama sebe. Zrcadlo je tedy symbolem mé rozdvojené osobnosti. Skutečně mi ukazuje, že má rozdvojená osobnost existuje. Dává mi důkaz. Ale proč se chovají obě stejně? Když skutečnost je jiná. Proč se přetvářejí před zrcadlem, sami před sebou? Opakují po sobě. Ale to tak není.

To přeci není pravda.

Nikdy nebylo nic tak, jak jsem si to představovala. O přání už ani nemluvě. Někdy to byla příjemná překvapení, o tom není pochyb. Tyhle zmatky a nečekané překážky mně vždy nijak zvláště nevadily. Prostě jsem je brala, jak přišly. Jako

součást života. Některé se vyřešily, jiné zůstaly odloženy na neurčito. Ale jedna věc tu zůstala a zůstane. Navždy.

Pamatuji si jen, že jsem byla docela malá. Malá na to, abych považovala dvanáct hodin v noci za velmi pozdě, ale zase natolik stará na to, abych pochopila, co se děje, když jsem slyšela maminku telefonovat s mou babičkou. Byla nešťastná a mluvila o další cestě, dalším životě a přála upřímnou soustrast. Nenápadně jsem poslouchala a když dohovořila, dozvěděla jsem se od ní, že zemřela má teta.

Nebyl to člověk, se kterým bych trávila každý den nebo kterého bych milovala nadevše. Nebyla to nejúžasnější osoba na světě, ale měla jsem ji moc ráda. Vždy mě fascinovala. Nebyla to totiž taková jakási obecná teta, která vám čte pohádky na dobrou noc, směje se dětským vtipům a snaží se vás skamarádit s vrstevníky. Byla svoje. Pro mě velmi fascinující. Věděla jsem, že měla problémy, ale nevěděla jsem, že až takové. A když jsem se dozvěděla, že svůj život ukončila dobrovolně, nebyla jsem schopná ničeho. Ani slz, ani vzteku. Jen jsem stála a mlčela. Maminka mě objala a vím, že nechtěla, abych se to dozvěděla takhle. Chtěla mi to opatrovnický, rodičovsky vysvětlit jemněji. Ale já to jinak nechtěla. Byl to způsob, jakým jsem tetu milovala.

I teď, po několika letech, nezapomínám. Ale jen v mém srdci.

Nechodím na hřbitov a nezapaluji svíčky v barvě, která byla její nejoblíbenější. Nikdy jsem nevěřila, že tohle je důkaz lásky. Pamatovat si přesný den zesnutí, narozenin, výročí, mít uloženy všechny společné fotky v určitém albu.

Tohle na mě vždy působilo moc uklizeně, systematicky a neupřímně. Tak uměle. Jako povinnost. Nemám vymezen den, kdy vzpomínám. Protože kdybych chtěla, nevzpomenu. Ale jelikož nechci, vzpomínám o to častěji.

Vzpomenu si, když zapnu počítač a zároveň televizi, protože teta měla tahle dvě zařízení hned vedle sebe. A má matka vždy říkala, že to není zdravé.

Vzpomenu si, když jedu okolo Zoo, protože jsme tam jednou společně byly. Víím, že mi koupila párek v rohlíku a ledově vychlazenou Colu, kterou mi má maminka vždy zakazovala, protože to není zdravé.

Nepřemýšlím o tom, co by bylo, kdyby tu byla. Kolik Col bych ještě vypila a kolik fotek bychom nafotily.

Ale víím, že radostné vzpomínky jsou ty nejkrásnější, ačkoli nekončí stejně šťastně, jako začaly.

Přesto mi nejde z hlavy stále jedna věc – proč?

Proč je nejfrekventovanější slovo každého z nás. Většinou. Nikdo nezná odpovědi na každodenní strasti a radosti života.

Nevím, proč jsem se nepodívala více do jejího světa. Do tolik fascinujícího, do toho, který mě vždy zajímal.

Vím moc dobře, že jsem nebyla normální dítě. Oblíbený a roztomilý produkt.

Pohádky mě nebavily nikdy, horory mě začaly přitahovat již v devíti letech a posílala jsem pro ně tátu, protože mi je ve videopůjčovně nikdy nechtěli půjčit. Pak jsem doufala, že táta si nevšimne, jaký žánr nese domů své holčičce.

Milovala jsem strach. Strach z toho, že si pro mě v noci postavička s dlouhými vlasy a nebezpečně strnulýma očima přijde a bude mne varovat před puštěním si dalšího dílu. Já neposlechnu a podívám se. A ona mne navštíví znovu. Vymýšlela jsem si příběhy a vždy chtěla být dospělá. Zajímaly mě rozhovory dospělých a místo toho, abych si hrála s ostatními pro mě trapnými dětmi, které si hrály s růžovými panenkami a koníky či poníky nebo po sobě házely míčem a děsně se tomu smály, já seděla mezi dospělými a poslouchala jejich historky.

Přála jsem si vždy, aby moje tělo konečně vyrostlo a já nebyla to dítě. To strašný stvoření, které je závislé na rodičích, na tom, kdy ho vyvednou ze školky, kdy mu poručí jít spát, kolik mu dají peněz na sladkosti a do jakého kroužku ho přihlásí.

Sama se někdy divím, kolik lidí na své dětství vzpomíná jako na radostné, bezbolestné a plné her. Období, do kterého by se chtěli vrátit. Já mezi ně hrdě nepatřím.

Nevím, proč. Měla jsem vždy, co jsem potřebovala. Milující rodiče, kteří mi nijak neublížovali, mezi děti, kterým by se ostatní posmívaly, jsem také nepatřila. Tak proč to všechno?

Možná to odstartoval ten večer. Ta půlnoc. Nejsmutnější a přitom tak dobrá.

Dnes nejsem o moc moudřejší.

Mám více otázek, méně odpovědí a slovo *proč* používám častěji.

A vím, že kdybych se podívala do zrcadla dnes nebo před pár lety, nebude tam ten stejný člověk, ten stejně přemýšlivý. Ten citlivý, zvědavý. Už vyrostl.

Je obalen tím, co je teď „in“ a co se dnes nosí. Je obalen aktuálním způsobem života, tím, co společnost čeká.

Je horší. Byl by horší i sám? Bez ovlivňování? Má to tak prostě být? Otupuje se člověk dospíváním? Nebo se prostě nechá ovlivnit?

Vnitřně však doufám, že ve mně to zvláštní dítě ještě zůstalo. Že tam ještě je.

A doufám, že tam vydrží. Protože teď není chvíle se k němu dostat, nechat ho promluvit. Protože dnes se tohle nenosí.

Ať už je to všeobecně známo, či tomu někdo stále nevěří, jde jen o výsledek. A začíná to první třídou, kdy dostanete od paní učitelky první jedničku.

Má vás motivovat, abyste byli lepší a lepší.

Kdy jde ale o rozvíjení osobnosti a kdy jde jen o účel, o to být lepší než ostatní? Kdy je čas objevit to, co skutečně jsme?

Vrátit se ke všemu, čím jsme byli dřív.

Je lepší zariskovat, že to nebude pro společnost dobré, že budeme odsouzeni a nebo se společnosti přizpůsobit, zadupat malé dítě a být dalším odlitkem „ideálního“ člověka?

Nevím, proč. Víím, že teta se vrátila. Vrátila se a brzy odešla. Možná odešla jinam, možná se někdy vrátí znovu. Kdo ví.

Možná to, čemu my říkáme neštěstí, bylo pro ni osvobození, vkročení do nového, pro nás nepoznaného života. Do budoucí poznané nutnosti.

Bojíme se vrátit, protože podvědomě tušíme, že se staneme něčím nechtěným? Něčím nepřizpůsobivým. Nebo je to jediná osvobozující cesta?

Jsem těmito pocity skutečně rozdvojená osobnost nebo jen příliš přemýšlím? A co pojem rozdvojená osobnost znamená? Nejde pouze o vnitřek a obal? Můžeme si vůbec vybrat, čemu dáme přednost? A jak poznáme, co je co?

Jsme sami sobě skutečným cizincem nebo pouze věčně bojujeme se sobě si konkurujícími povahami uvnitř našeho těla?

- **Reklama je tu proto, aby prodala neprodejně.**
- **Příklady táhnou jiní ve svůj prospěch.**
- **Pochovali ho, přestože mu bylo osmdesát.**

M. Urbanová: Aforismy

LIBUŠE ŠINDLEROVÁ

Matičce zemi

Ovívím planet Zemi něžnými chapadýlky
je celá moje a modrá
člověk ji až na kost ohlodal
a ona protestuje jen málo
jen málo má slabé chvílky
Jen občas vyrazí útrpné vzdechy
či odfoukne mrasky z čela
však kdyby opravdu chtěla
ohnala by se řádně
a setřásla nás jako psisko blechy
Cvrnkám si se Zemí na černém sametu
A někdy nedýchám strachy
ne všechno jsou jen babské tlachy
předtím než zdvihnu varovně prst
před vlastním prahem si zemetu

O co tu vlastně jde

Na pány světa jste se pasovali
a s vrchu shlížíte
jak jsme vám všichni malí
Takže - přípitek!
Připíjím na vaše konta
na vaše Věry i nevěry
na příchod Velkého Vonta
jenž splatí všechny ty dluhy a úvěry
Připíjím na vaše druhy
ve zbrani v baru i bouráku
na vaše elitní kruhy
a alarm na vašem baráku
Pozvedám číši na zdraví
na to jak na nás kašlete
jak leví tak jako praví
si rukama pod stolem třepete
Na všechny podfuky zvedám sklenku
na všechny navíc revize
jak jste to rozryli tady i venku
na naše i evropské peníze
Připíjím na vaši politiku
která to tady smetla
připíjím na vaši prokletou kliku
a tunel na konci světa

Času je málo

Tak málo času říkám si k ránu
mi zbývá a nic o něm nevím
nemyslím na nebe ani na nirvánu
Netřídím zrno a plevy
jen si tak přemítám
Vidět Tádž Mahal už se mi nepovede
tak ještě Kroměříž s bídou do Losin
nestýská se mi po Moskvě ani po Rio Grande
ale po husách na návsi
a po časech před prozřením
Jít s teploučkou dětskou dlaní bych chtěla
do bludišť Teplických skal či Českého ráje
a vyprávět jaké to bylo když jsem byla malá
a jiné české báje
zářivým očičkám
a možná někde v psích útulkách
bych poznala spřízněnou duši
přítele k mazlení a novým potulkám
a mohla mu hladit uši
a česat kožíšek
Tak málo času říkám do tváře rozednění
a já ho marním televizí a sbírkou
zbytečných prací
dřív jsem spíš konala člověk se mění
a pocit písků protékajících prsty se vrací
jak tažní ptáci s jarem

KONEC ŠŤASTNÝCH DNŮ LUDVÍKA Š.

OLGA NOVOTNÁ

Ludvík neví, kdo vlastně začal ty pitomé řeči o smrti. A počítání, kolik roků komu z nich vlastně je. Nakonec z toho vyšlo, že on je nejstarší.

„Jako bych to měl spočítaný“ táhne mu hlavou cestou z hospody. Čekal... co jsem vlastně očekával.

Myslel jsem, že se všechno obrátí v legraci. Zasmějem se, řeknou že vypadám dobře, že nestárnu. A že to umím roztočit. Po doktorech taky nechodím, jako oni, hlava mi funguje.

Všichni jsou už dědci, tak je to.

„A hodili to na mne. Jo, jo,“ vrtá mu hlavou. „Zrádci to jsou. Odepsali mě...“

K tomu se najednou přidá pocit, že se zubaté právě přihlásil sám a dobrovolně.

„Proč jsem nedržel hubu,“ opakuje si dokola.

Doma ani nerozsvítí, potmě, přio opilý dumá dál, neuspořádané myšlenky se mu honí hlavou. Mladý může, starý musí. Musí...

Ještě chvíli si povídá pro sebe, pak mu klesne hlava, usne na židli v předsíni.

Probudí se na podlaze, zmatený, neví kde je, vzpomene si na debatu v hospodě.

V rozrušení se mu plete páté přes deváté, vzpomínky z dětství i mládí ...

Podruhé si dnes skutečně uvědomuje svůj věk. Léta na něj sáhla v celé tíži. Tak jak byl, oblečený, načichlý kouřem, neumytý, lehnul do postele.

Opět usnul až k ránu..

„Dobře už bylo, bude jen hůř,“ řekl si druhý den. „Budu se muset nějak smířit s dcerami.

A to vůbec nebude jednoduchá záležitost .

Jenže co se má dělat. Nechci zůstat jako kůl v plotě, bez rodiny. Ani oči by mi neměl kdo zatlačit,“ říká si, přesvědčen, že tuhle službu má udělat někdo blízký.

„Jo, jo, nebude to snadné. Hlavně pro mne. Budu se muset pokorřit.“

Nějakou dobu své rozhodnutí odkládá.

Pak se mu přihodila nemilá věc, připomínající jeho stáří. Nedoběhl z hospody domů, naložil si plné kalhoty. Svléknul se, venku v mrazu. Kalhoty hodil do popelnice, zadnici do sněhu a šněroval zadkem po zahradě, chtěje se důkladně umýt. Dostal z toho zánět močových cest, kašlal, prskal. Od lékaře dostal radu, aby nezůstával sám. Vzhledem k vysokému tlaku, který má taky a o němž nevěděl.

No jo, strážlivě bych takhle neblbnul, dumal cestou od doktora. Zároveň si uvědomil, že čas opravdu utíká a bude se muset rozhýbat.

Přemýšlel, u které z dcer by měl bydlet. Ne proto, že by nevěděl, kde by se mu žilo lépe, ale uvědomil si, že to nezáleží na něm. On musí brát, co bude.

To ho tak rozladilo, že dál odkládal setkání s dcerami.

Když konečně nabral kuráž, jaro přecházelo do letních dní. Taková krása, kochal se pohledem na svou zahradu a řekl si, že to musí být právě teď. Ať ho doprovází po zbytek života rozkvetlá zahrada. Pozval si obě dcery najednou. Neměl chuť podstupovat to martýrium dvakrát.

Přijely společně, jak si přál. Když uviděly spoušť v domě, Marta se zeptala, „odkdy takhle blbneš, táto?“ Hermína úplně ztratila řeč.

Díval se na ně, nevěřil vlastním očím, jak zestárly. Neuvědomil si, že je neviděl několik roků. Víc, než deset.

Všichni tři mlčeli. Dcery nevěděly, co mu říct, o čem mluvit, těkaly očima po kuchyni, zaskočené tím, co viděly. Jejich vždy pořádkumilovný otec. Honil je víc než máma, své povolání vojáka tahal i domů.

Začal tedy mluvit sám. Měl výhodu, byl připraven.

Oznámil jim, že dům prodá. Do žádného útulku ale nehodlá jít, mezi ty staré babky a dědky. Chce žít v rodině. Je to jeho svaté právo a jejich povinnost ujmout se péče.

Peníze za dům rozdělí, ačkoli by nemusel, vyplatil jim dědictví. A štedře, to musí holky uznat. Uznaly to. Něco málo si nechá pro sebe na útratu, zbytek jim daruje. Na funus má našetřeno zvlášť.

Tuto scénu s malými obměnami si přehrával mnohokrát, hlavně když nemohl usnout. Jinak by neměl kuráž ani otevřít ústa. Hryzlo ho svědomí, byl si vědom toho, že se k nim nezachoval po matčině smrti hezky. Na straně druhé ovšem jsou to jeho dcery a je tu taky povinnost ze zákona.

„Jestli si chcete vzít něco na památku, po mamince, tak si to vezměte, zbytek prodám s domem.“

Hermíně se vrátila řeč. „Podívej, táto, tady není už nic po mámě, tvá přítelkyně odnesla, co se dalo. Ještě že ti zbyl dům.“

Než ses vzpamatoval z té lásky, bába byla pryč. Tak jako tak, v tom chlívků tě nenecháme.“ Chvilí bylo opět ticho.

Ludvík si rovnal v hlavě vzpomínky... Holky mají pravdu. Taky ho to mrzí.

„Měly jste si to všechno vzít, hned jak máma umřela. Nestalo by se to,“ obviní nakonec dcery.

„No víš, otče, řekne Marta, nechtěly jsme ti vybrat byt, domnívaly jsme se, že truchlíš, nechtěly jsme se zachovat jako hyeny.“

„Špatně jsme odhadly situaci“ - přidá se Hermína. „Kdybychom trochu přemýšlely, mohlo nás to napadnout. Vždyť jsi mamku celý život podváděl.“

„Ale miloval jsem ji, nikdy bych nešel k žádné jiné.“

„No nevím, jestli to byla mamčina výhra. A navíc, je to teď už jedno, nebudeme to rozebírat.“

Musíme se dohodnout, kde budeš žít, když nechceš žít v útulku, jak říkáš. My jsme s mužem už sami a máme volný pokoj, nebyl by to problém. Až nato, že bydlíme v sedmém patře, v paneláku,“ začne starší, Hermína „a občas nejezdí výtah.“

Otec se na ni mlčky dívá. Vypadá jako já, fakticky, tu bych tedy nezapřel. Má blbou povahu, vždy musí mít pravdu. Paličatá a vzteklá. S mámou se pořád hádala. S Martou taky, co si pamatuji. A jak v duchu hodnotí Hermínu, pohlédne na Martu.

Marta vycítí otcovo váhání, vidí jeho špatně skrývané rozpaky. Nechce, aby se doprošoval. Mamka se kvůli němu sice natrápila, ale přesto, nechce ho vidět poníženo. Vzpomínky ji to nedovolí. Vždycky byl tak sebevědomý, ješitný.

Nedělá si o něm iluze, ví, co je zač. Hodnotí ho přesně stejně, jako on v duchu ohodnotil sestru. Nebude s ním lehký život, ale je to otec. Situace pak ukáže. Vždyť je to už stařec. Hrdlo se ji stáhne nečekanou lítostí.

„U nás je taky volný pokoj, ten po tetě Anně. S holkou jsme pořád samy. Můžeš být u nás. Pravda, chodím ještě do práce...“ Ludvíkovi se zjevně ulevilo. Okamžitě, jakoby se bál, že o tu šanci přijde, vyhrkl, ačkoli Marta ještě nedomluvila.

„Jak chceš, Martičko, jak chceš.“ Trochu pookřeje, usměje se na ní. Ví, že s Martou si bude lépe rozumět. Je měkká, jako její máma. Taky má ten život podělaný, rozvedená, dvě děcka. Vlastně, už jsou pomalu dospělé.

„To by bylo lepší řešení, pospíš si i Hermína, s úlevou v hlase. Přece jenom, máš zahradu, může si tam posedět, prostředí je podobné tady tomu, bude mu tam lépe. A kdyby s ním byl nějaký problém, zavoleáš, vždy to nějak vyřešíme.“

Ludvik si uvědomí, že o něm mluví ve třetí osobě, jako o věci, jakoby ani nebyl přítomen. Neprotestuje, vždyť si vlastně přál, aby šel k Martě, ale ten způsob. Ta Hermína...

Přes všechnu nechuť k právě probíhající konverzaci mezi dcerami, přikyvuje hlavou na znamení souhlasu.

Dohodnou podrobnosti. Otec přestěhuje Hermína, má auto.

Prodej domu si zařídí sám, „ještě nejsem padlý na hlavu“, dovětek adresuje Hermíně. Cítí, jak v něm roste odpor k starší dceři.

Dům prodal rychle, věděl o zájemci už dříve. Dva měsíce nato zahouká před Martiným domem auto.

„Tak jsem tady, Martičko,“ volá otec. Marta se usměje, políbí ho, „tak pojď, máš všechno připraveno.“

Uvidíš, Martičko, bude to legrace, taky ti pomůžu na zahradě i s vařením... Já byl jenom nešťastnej, ale teď... však uvidíš!

Zabydlel se velice rychle, sám byl překvapen jak se mu u dcery zalíbilo. Něco si v pokoji přestěhoval podle svých představ a potřeb, něco dokoupil a začal zkoumat okolí. Nejdříve sousedy, pak hospodu, nedaleký lesík, přímo omládl. Marta měla z jeho proměny radost.. Hermína otci taky polichotila, když si přišla pro slíbené peníze. „Kdybyste něco potřebovali, tak zavolej, Marti, já občas zajedu, podívat se, jak tady spolu žijete,“ zamávala mezi vraty .

Martě přibyla práce, i legrace, kterou sliboval.

Je krásné letní dopoledne. Marta si vzala dovolenku, chce si trochu odpočinout, chvilku ležet na slunci. Než si připraví lehátko, zaslechne na chodbě bouchání.

Nedá jí to a vykoukne z komory. Nevěří svým očím, když vidí, jak otec táhne z pokoje těžký kulatý stůl. „Co to děláš dědo, nechceš pomoci?“

„Toho si nevsímej, mám to už zaběhnutý, to já každý den, když je takhle hezky“... odpoví a vystrká stůl šikovně dveřmi na dvůr.

Pokrčila rameny. Přidá se k němu, třeba bude mít náladu a bude vyprávět ty své historky.

Lehne tedy do lehátka, pozoruje ho. Otec drží plácačku na mouchy, je ve střehu, připraven jako střelec. Stůl prikryl bílým hadrem. Světlá barva láká mouchy, takže sedají na dosah plácačky. Když se strefí, spokojeně zamlaská a pronese - „máš to za sebou, holka“, když mu uletí, tak zase „ty seš nějaká čiperka“. Rovná je do obdélníků.

„Dělám užitečnou věc, Martičko, nebudou ti srát na chleba.“

„Myslela jsem, že si hraješ na vojáky.“

„Snad si nemyslíš, že už senilním! Tohle je teď moje práce, zamává na ní plácačkou.“

Než mu Marta stihne odpovědět, vyskočí ze židle, jako by ho někdo píchnul šídlem. Vyběhne na ulici.

„Dobrý den, mladá paní, zahaleká, tak už domů? Nerozmyslela jste si to s tou moji nabídkou? Já jsem ještě jura, nic jsem ještě nezapomněl, to vám můžu garantovat,“ vychrlil ze sebe jedním dechem. Pak přidal, spíš už sám pro sebe: „A ten váš chlap je pořád pryč...“

Mladá sousedka zrudla, neodpověděla, jen rychleji zatlačila kočárek, aby byla co nejdřív z dohledu.

„Já jsem tady pořád, já teď tady bydlím. Kdybyste chtěla,“ zavolá ještě hlasitě.

„Dědo!“ Okřikne ho vyděšená Marta.

„Tá má prdýlku, vid,“ - otci se rozlije úsměv po obličejí - „to teda jo“.

Sousedka zajede s kočárkem do domu.

„Chodí tady každý den, když si pospíším, vidím ji i cestou dolů. Jenže to není to pravý ořechový. Když jde nazpět, do kopce, musí se předklonit a ty krátký sukně, no, radost pohledět. Krásná móda“.

„Tati, to tady vyvádíš takhle každý den?“

„Jaképak vyvádění, užívám si sluníčko. Dyt' je pořád sama, chudinka. Až přestanu koukat po ženskejch, tak mi připravuj funus,“ mrkne na Martu. Musím ho omluvit, říká si Marta. Zahledí se přitom na otce, oči mu svítí, vypadá jako malý rošťák.

„Teda, tatínku...“

Otci najednou zvlhnou oči. „Marto, víš jak dlouho jsi mi neřekla tatínku?“

Marta ho pohladí po rameni, ta chvilka je tak intimní, až zadrží dech, přeje si, aby se prodloužila. Pak si ale představí tu mladou, jak zdrhala s kočárkem a rozesměje se, směje se a nemůže přestat a najednou ví, že ho nepůjde omlouvat. Proč taky.

„Teda tati, ty jsi číslo“

V pondělí, při úklidu, našla na stolku notýsek. Otevřela ho, co si asi tak může zaznamenávat. Čte – Marta 800 Kč, vnučka - dar jedno sto. Že se nepochlubila. Pak ji zaujme položka – společnost - dvě stě padesát. Co to asi může být. Ale co,

jsou to jeho peníze. Holky se musím zeptat, jak to je s těmi dary, aby si nekupovala cigarety, nebo něco horšího.

Když zpovídá dceru, zjistí, že dědeček vnučce přispívá dost často. Pak ji řekne, co objevila v notýsku.

„To budou asi ty staré babky tady odsud, viděla jsem ho několikrát s nima v hospodě. Platil jim panáky.“

„Cos dělala v hospodě?“ vyjede máma na dceru.

„No co asi, kupovala zmrzlinu, kde bych si ji tady jinak koupila.“

Marta se zasměje. „Jen si opravdu nedá pokoj, třeba starý báby, jen když je to sukně.“

V pátek dostala dopis od syna, leží v nemocnici. Víc ji nenapsal, jen aby přijela. Snažila se mu dovolat ale nic se nedozvěděla. Syn leží a personál telefonicky informace nepodává.

Zavolá tedy Hermíně. Vysvětlí ji situaci. Musí za synem, nemá klid a děda je v pohodě.

„Mohla by sis ho vzít na ty tři dny k sobě, nechci ho nechávat jen s holkou. Ta bude určitě někde trajdat a on by zůstal sám. Kromě toho má už věk a kdyby se s ním něco dělo, tak by si neporadila.“

Hermína přistoupí na hlídání, těch pár dní ji nevadí. Ovšem dopoledne bude děda doma sám. „Tady bývá taky dopoledne sám. Sylva je ve škole a já v práci.“

Martu nenapadlo upozornit sestru na zvláštní záliby jejich tatínka. Ne, že by něco chtěla tajit, ale starost o syna se ji pořád honí hlavou.

V pondělí, první den otcova pobytu Hermína spěchá domů z práce, chce otci co nejdřív ohřát oběd a jít s ním na procházku. Byl celé dopoledne sám a venku je tak hezky. Zabraná do svých plánů náhle zůstane stát jako přirostlá k chodníku a zírá nevěřicně na shluk výrostků před vchodem. Přetahují se s dědou o její skládací stůl a jakýsi bílý hadr, řehtají se a mají legraci z toho, jak otec nemůže uchopit ten cár. Děčka mávají hadrem nad hlavou a on se snaží vyskočit.

Má z toho smíšené pocity, lituje ho a taky se stydí za otcovu nemohoucnost v tomhle hloupém souboji. Popadne ji vztek. Vběhla mezi ně, seřvala dědu, co to vyvádí za pitomosti, rozehnala kluky. Otec se nenechá jen tak peskovat, křičí na ni a chce ji vyrvat ubrus. Křičí jeden na druhého, křik přeroste v hádku.

„Martička má pochopení, nic mi nezkaží a vůbec. Satorie odporná,“ mumlá si Ludvík pod nos. Cítí se velice dotčen. Lehne si v pokoji, do večere s dcerou už nepromluví, i když se Hermína snaží o smíření..

Příští den ho pro jistotu, aby něco opět nevyvedl, zamkne v bytě. .

Venku opět svítí slunce, je nádherný, teplý den. „Půjdu se aspoň projít,“ řekne si Ludvík. Když zjistí, že se nedostane na ulici, dostane na dceru vztek. „Copak jsem nepřičetný, nebo nějaký uličník, nebo kriminálník, že mě zamyká?“ Vyjde

tedy na balkón a ze sedmého patra pozoruje okolí. S každou minutou jeho vztek narůstá, chce se dceři pomstít, chce ji znemožnit, potvoru nafoukanou. Kdyby se mu teď připlekla pod ruku, tak by ji snad praštil.

„Však já ty mrše ukážu, takovou ostudu paní advokátka ještě nezažila a ten její profesúrek taky ne.“ Začne vykřikovat oplzlosti z plných plic, plive z balkónu na chodník, prokládá své neslušné výroky ještě neslušnějšími.

„Jak mi to mohla Marta udělat,“ honí se mu hlavou

Zapomněl už, co mu Marta říkala, i že se vrátí pro něho.

Když úplně ochraptěl, svezl se do kouta a usnul. Probudil se až když mu slunce pražilo na zátylek. Je zmatený, nepoznává místo na němž se nachází. Chvilí volá o pomoc, pak si vzpomene na své uvěznění. Opět ho popadne neovladatelný vztek. Začne rozbíjet, co mu přijde pod ruku, vyrve květiny z květináčů, hází je z balkónu na chodník. „Já přece nejsem žádný sklerotik, já jsem přece ještě jura, mne nebude nikdo věznit ani zamykat!“ křičí z plných plic. Pak ucítí tlak na hrudi, nemůže se nadechnout. Dopotáčí se do křesla v pokoji, dívá se skrz okno na slunce.

Tak ho našla Hermína, poté, co ji nájemnice ze šestého patra informovala o dění na balkoně, s dotazem, co to tam má za oplzlého hulváta. „Když jsem řekla tomu člověku ať přestane hulákat, poslal mne, však víte kam. Tady byl takový randál, kdybych nevěděla, že za chvíli přijedete domů, volala bych policii. Něco neslýchaného. Jestli se to bude opakovat...“

Vytočená k nepříčetnosti spouští, na kterou narazila v předsíni a pak v pokoji, přiskočila Hermína ke křeslu. Vztekle smýkla otcem. Najednou ucítla v ruce tíhu jeho těla, hleděla přímo do otevřených mrtvých očí. Dívá se do nich jako uhranutá, nemůže uhnout. Pak nabere odvalu, zavírá oči víčka. Tím úkonem povolila hráz netečnosti, která ji svírala hrdlo. „Bože můj,“ zaúpí v duchu. Dostavuje se pocit viny. Nezvládla tři obyčejné dny.

„Co řeknu Martě. Co jen ji řeknu?“... Sedne na opěrkou křesla vedle mrtvého otce, dotýká se ho ramenem. Ví, že by měla zavolat lékaře. Ještě chvíli. Musím nabrat odvalu. Musím to vyslovit, jinak neuvěřím.“ Zvedne se, pomalu jde předsíni. „Je mrtvý, je mrtvý, mrtvý,“ opakuje dokola. Pak se jí z hrdla vydere hlasitý vzlyk. Skrz slzy vytočí číslo manžela. „Přijed' hned domů, otec je mrtvý. Zařid' ... Já nemůžu.“

- **Práce pro bezdomovce – mohou pískat kudlu.**
- **Dnešní spisovatel píše povětšinou žádosti o granty.**
- **Bezdomovci mají domov všude.**

M. Urbanová: Aforismy

ALEŠ MISARĚ

Po pavoučím vlákně

Když ona vchází, městem šeptají si:
Až po zástavě hodin začínáme žít,
i každý kaštan rozkvetlými svícny
ji oslavil, tvůj úžas napnul v ústech síť:
Jak prchající mřenku háčkem slova chyt
svůj hlas a vyzvedni ho nad ulicí:
Ona má posluchače pod střevíci,
ty musíš po pavoučím vlákně s písní jít.

Jednou ses odhodlal, jen jednu vyber nit
z vesmíru pavučin, tou opředeme
svět, umlkne, co bylo samozřejmé,
i hromy v klecích z motorů přestanou hřmít
a v černých žilách žít a v nás mřít denně.
Než slavík promění krev múzy na úsvit
a rachot do hodin se zpátky vžene,
ty musíš po pavoučím vlákně s písní jít.

Prý hrdina. A kde má nátepník a štít?
Ten stopař inspirací loutnou mává,
a dole saň je – sotva jednohlav.
Ty hlavu neztrácej, zkus vydobýt
jí na kameni květ a báseň na řeči,
když o struny se opřeš, vezmi nejkřehčí
a drž svůj hlas, zas slova vrátí barvám,
když toužíš po pavoučím vlákně s písní jít.

Jen na dno cukru nenech klesnout její třept.
I když se rozední – a bolestivě –,
stůj při ní slovem, dopověz nám příběh.
Ty musíš po pavoučím vlákně s písní jít.

LUBOŠ HUML

Dřevo na hudební nástroje

Dlouho musí růst
a potom zrát
to dřevo drsné na pohled
ale uvnitř s letokruhy
utajených tónů

Jen opravdový mistr
se srdcem chlapecky křehkým
a prsty laskavě chápavými
umí mu dát
ten správný tvar
aby se rozeznělo

Když v koncertní síni
teskní violy a housle
a ztichlému sálu
černobíle vypráví klavír
stromy které venku
tiše naslouchají
hrdě napřimují hlavy
léty již trochu
nachýlené k zemi

Dobře vědí -
ne každému je dopřáno
aby vykořeněn z života
dál zpíval
druhým pro radost
ale také
když je třeba
i pro útěchu

MAMINKA

EVA NĚMETHOVÁ

„Dobrý ráno, mami.“

„Dobrý, Milánku, dáš si káfičko a vánočku? Trochu se zdrcla, mrcha, ale je tam spousta voříšků a rozinek.“

„Udělám si to. A neříkej mi porád ‚Milánku‘, dyk je mi čtyřicet.“

„Ale uхни, zas všude nabryndáš a nadrobíš! Už ses umyl? A nechod' tu bos, dyk nastydeš. Chceš do kafe mlíko?“

„Dyk víš, že nikdy nepiju mlíko!“ Zívá, škrábe se v rozčepýřených vlasech.

„Nojó,“ komentuje matka, zalévajíc kávu v hrnku, „ zaseš čumákoval u toho kompjútru, dyby ses rači vyspal a něco pořádného vod rána dělal! Já jednou vemu sekeru a křísnu do toho a bude klid. Dřiu sme to neměli, a taky sme žili! A co sme udělali práce! Todle je k ničemu, čumět u toho skoro do rána, a pak vyspávat do desíti...“

„Ale mami, potreboval sem napsat stat' vo architektuře kubismu...“

„Já ti říkám, že ti to jednou rozmlátím!“

„Dej mně pokoj, doprdele, nebo se fakt vodstěhuj!“

„Jo. Eště by sis našel ňákou rajdu, co ani vařit neumí... Kam deš, Milánku?“

Křáp.

„A co bude s tim kafem?“

PUBLICISTIKA

Libuše Šindlerová: Láska jako trám

To se toho napovídá o krizi vztahů! Musím se pochlubit, že já se svými partnery mám vztah přímo IDEÁLNÍ. Mám na to prostě buňky. Není to pochopitelně zadarmo! Spotřebuje to fůru energie a musíte být, jak se říká, pořád ve střehu. Udělat pro to první i poslední a zcela se tomu obětovat!

Jistě, začátky nejsou snadné! Bohužel musím připustit, že jsou často spojené s celou řadou nepřijemností, ba co dím – střetů, a než se situace vyjasní, nejsou vyloučeny dokonce ani verbální útoky. Protože já se jeden tak lehce nepoddám! Ovšem s novou generací citelů se podobné projevy citelně umírnily!

Ti první byli tak netrpěliví a vzteklí! Vysvětlují si to tím, že si se mnou začali v dost pozdním věku a na stará kolena to prostě nezvládali. Ale i s nimi jsme časem dospěli ke shodě, skoro by se chtělo říci – jednoznačně – a prožili jsme spolu krásné období.

Ovšem teď už si vybírám čím dál mladší ročníky. Jsou přece jen tvárnější a vstřícnější a mohu si je už od útlého věku přizpůsobit svému obrazu...

Rozhodně se ale nemám za co stydět! To, co jim za věrnost, náklonnost a čas dávám, by nikde jinde nesehnali! Jsem prostě ŠPIČKA a říkám to s velkou dávkou skromnosti!

Když začíná něco nového, je to vzrušující! Blíží se ke mně roztomile roztřesení, jiní s básní... s úctou, každý podle svého. Dotýkají se mě prsty rozechvělými a oddávají se mi bez výhrad! Jako psíci plní moje příkazy. Celí se nějak rozžhaví, trpí samomluvou, nespouštějí ze mne oči ani na moment!

Baví mě to! Lákám je dál a hloub do svých hájemství, otvírám obzory, dříve netušené, nabízím nové a nové rozkoše. Je radost pohledět, jak podléhají, jak se perou ochotně a se zařatými zuby se všemi překážkami, jež jim stavím do cesty. Nemusí spát, nemusí jíst, ztrácejí přátele a nově nehledají nikoho. NIKOHO nepotřebují, víme? Tak jsou mi propadlí, že život pro ně ztrácí cenu. Jen ho tak odbývají, jen aby už mohli být se mnou. Nic je nebaví a NIC jim mne nenahradí! Odevšad se hrnou nedočkavě, chtivě, tak myslí jen na mě. A kolik potěšení si odeprou ze stejných důvodů!

Jistě, že v tom hraje roli hlavně má neoblomnost a nebojím se to přiznat – sobectví! Ale nechť. Oni mají přece svobodu volby, ne?

Občas se zaseknu. Je to zábavné... a taky užitečné. Taková diplomatická klička. Aspoň se přesvědčím o stupni jejich závislosti. A ta je NAPROSTÁ!

Samozřejmě je to drahé! Ta moje náročnost... bezedná nenasytnost...! Pořád něco potřebuji a vyžaduji bez obalu. Kupují jako zběsilí – a jen poslední módu a jen značkové! Já se nespokojím s ledačím. Neposkytuji prostor pro improvizaci. Vymstí se jim každé kutilství, sebemenší snaha mě oblafnout. Z toho, na co si potpím, JÁ neslevuji!

Jestliže pochybí, těžce si to vypijí. Okamžitě přeruším veškeré styky. Mohou si bouchat do stolu a nadávat jak špačci a třeba puknout. Jsem jako z ocele. Ne já je, ale oni potřebují mne! Nakonec přijdou s prosíkem, vzpoura je potlačena a zase poslechnou.

A támhle jde můj poslední „poklad“. Budeme na něho dneska LASKAVÍ! Usedá ke mně, hraje si s knoflíky... Zas se ho zmocním, vtáhnu ho do svého světa a nepustím, dokud sám neodpadne!

Teď jsem zhas já úplně jeho. Jeho špičkový osobní počítač!

Antonín Šlechta: Proč jsem se nestal géniem

Každý ze živáčků se s tím setkal, byl přímým svědkem, ba co dím, byl toho účastníkem, a proto naprosto přesně ví, že člověka napadají ty nejdůležitější a nejgeniálnější myšlenky na záchodě!

Ani horká vana, když vás ukolébá do polospánku, není k zahození. I ona vykouzlí v mlžném oparu myšlenky hodné génia, ale nic naplat záchod je záchod. Těžko byste hledali inspirativnější místo, lepší semeníště myšlenek, výkonnější generátor nápadů a jiskření geniality nežli je prostůrek s ústředním předmětem záchodové mísy.

Pohodlně se usadte na prkénko jakéhokoliv tvaru a v předklonu s lokty na kolenou chvilku vyčkejte, až se teplota prkénka vyrovná s teplotou vaší zadnice. Mezitím dokonale splynete s toaletní potřebou, jedno tělo, jedna duše.

Nejdříve tékáte od dětí, žákovských knížek, hudebních a výtvarných kroužků skloubených s fotbalovými zápasy družstva starších žáků, přes manželčiny inspirativní nápady - skobičku sem, hřebíček tam, přivrtvej, zatluč, sežeň, tu omáčku si ohřej, jak to můžeš jíst studené, - až po lechtivé dumání nad výstřihem sousedky ze třetího patra, případně jak šikovně zaonačit, aby žena skousla dvoudenní pánský výlet za krásami cyklisticko-pivního středohoří. Ale počáteční chaos myšlenek se zvolna proměňuje ve vytoužené usedavé rozjímání.

Myšlenky se uklidňují, slábnou. Vaši duši uchvátí mír, klid a dostaví se pocit spasení, dokonalé relaxace a uvolnění. Někteří označují nastalé uklidnění fekální kontemplance, ale neš... Povznášející je onen stav sám.

V takové situaci, za těchto podmínek se právě klube na svět geniální myšlenka, převratný nápad nebo objev století. Tryská z blaženého rozjímání a jako embryo, nezformovaný plod, se dere ven. Zvolna narůstá, formuje se a tříbí.

Povznesený pocit zrodu nové myšlenky, jež se stane osou budoucího vývoje společnosti a člověčenstva vůbec, vás pohltí a zcela ovládne všechny vaše duševní síly tvořivé. Rozechvěje srdce očekáváním historických zvrátů v dějinách zeměkoule...

Z tvůrčí invence, z procesu zrodu geniální myšlenky vás však pokaždé vyrve násilné a ohlušující zatukání na dveře toalety. Vemlouvavý hlas manželky nebo dětí vás osloví nějakou malichernou větou, jež může znít třeba takto: „Františku, už budeš? Hrozně potřebuju na malou.“

Marta Urbanová: Svět Jany Macákové

Svět Jany Macákové je světem krásy a ticha, je to svět prolínání barev a tvarů viděný především autorčinými pocity. Autorka žije a pracuje v Pardubicích. Je spjatá se svým městem, ale v jejích obrazech není nic reálného z tohoto města. Když usedá k práci, domnívá se, že jí inspirace přinese nápad, jakou barvu vybrat, kam položit, ale ono tomu ve skutečnosti tak není. Musí mít v duši pohodu a myšlenku, jež jako obtisk dává na papír. U nás v Chotěboři v Městské knihovně měla v loňském roce výstavu svých obrazů. Takové výstavy dělají život bohatším a krásnějším. Dávají nám naději a štěstí. Promlouvají k nám poezií. A nejen tou,

ale i pravdou o životě samotném, jak Jana Macáková ve svém Zářivém podzimu sama uvádí.

Jana Macáková: Zářivý podzim

Podzim, ten vládce s podmračeným čelem, který často mívá svůj šedivý plášť rozhozený nad krajinou, dnes odpočívá. Dnes visí ve vzduchu zlato. Rozlévá se v korunách stromů a odráží se v tvářích lidí, kteří se lehkým a pomalým krokem míjejí. Podzimní dny svádějí poslední barevný souboj s přírodou do chvíle, kdy zima vše zahalí do bílého kabátu.

Miluji stromy, ty mlčenlivé krasavce, mladé, pyšné, hrdě nesoucí své košaté, zdravé koruny, i ty, které spalovalo slunce, zmítala jimi bouře a šířal mráz. Stojí a jsou němými svědky zašlých časů. Starý zámecký dub, k němuž se léta tulí brečťan, sílí a zdá se, že zelený pletenec je jeho železná košile utkaná z lásky k němu.

Stojím uprostřed toho divadla přírody, krása mě objímá, cítím ji všude, přechází až v niternou bolest, srdce buší, slzy zalévají oči a vše náhle plave a stává se neostrým...

U hradeb se cesta stáčí a v ohbí cesty se tyčí strom, kterému nebylo dopřáno ani bujných tvarů, ani pravidelné krásy – má konstrukci kostlivce. Proti nebi se vypínají větve prapodivně poskládané na sebe a vedle sebe. Ale to, co je v tuto chvíli obzvláštní, je dívčí tělo, vypnuté jako luk a přimknuté k jedné z nich. Natahuje paže a prsty se dotýká povadlých zažloutlých plodů. Ano, těch, které se v letním čase napařovaly, jak ve své spanilé kráse dozrály v zelené baculaté kuličky. Podzimní chladné noci však nemilosrdně ukončily ten čas radosti... a dívčí ruka bere jemně do svých dlaní tu zvadlou bývalou krásu a život, který se v ní ukrývá. Její péče a láska k přírodě přetvoří ukrytou pecku ve stavební kámen, z kterého vypučí, bude růst, sílit a mohutnět budoucí strom.

Helga Hrabicová – Úterky na Pražském hradě v rámci festivalu Architecture Week 2013 patřily dětem, které se zapojily do projektu Hravý architekt.

Úterý 24. 9. 2013

V rámci celorepublikového výtvarného projektu Hravý architekt navštívily Jiřský klášter na Pražském hradě první děti. Přijely děti z Prahy – ZŠ Hornoměřcholupská, z Pardubic – ZŠ Benešovo náměstí, z Českého Krumlova – ZŠ Za Nádražím, z Litomyšle – ZŠ U Školek a děti z Přerova – ZŠ Velká Dlážka. Děti dostaly dárky od partnerů a byly rozděleny do tří barevně rozlišených skupin.

Červené, modré a žluté čepice a brašničky byly dárkem od organizátorů. Děti z Prahy byly Žlutí, děti z Pardubic a Českého Krumlova byly Modří a děti Lito-myšle a Přerova byly Červení.

Žáci pak absolvovali program, který pro ně byl připraven. Nejdříve je čekalo společné focení na nádvoří Jiříského kláštera a další focení u vystavených obrázků. Tento den také natáčela děti Česká televize pro pořad Události v kultuře. Dále byl pro děti připraven workshop, který vedl ředitel Národního památkového ústavu pro Prahu Ondřej Šefců, který se pokusil zasít do dětí semínko povědomí o architektuře. Děti se v teoretické části dozvěděly základní informace o práci architekta, o architektonickém slohu, konstrukci staveb a jejich estetice. V praktické části si pak děti ve skupinkách vyzkoušely práci s různými materiály – stavebnice, kostky, modelína, špejle a papíry, z nichž posléze vybudovaly „své“ město. Děti byly akcí plně zaujaté, velmi pozitivní byly i ohlasy jejich pedagogů.

Za doprovodu pana architekta Zdeňka Lukeše si děti prohlédly stálou výstavu Příběh Pražského hradu a dozvěděly se, jak se v průběhu staletí Pražský hrad vyvíjel a měnil. Dále měly také možnost nahlédnout do katakomb Chrámu svatého Víta a podívat se na hrobky českých panovníků.

Úterý 1. 10. 2013

Tento den přijely na Pražský hrad děti ze vzdálených měst, z Kroměříže – ZUŠ Janská, Telče – ZŠ Hradecká, z Třebíče – ZUŠ a ze Znojma – ZŠ JUDr. Josefa Mareše. Stejně jako první den děti dostaly dárky od partnerů a byly barevně rozlišeny čepicemi a brašničkami od organizátorů. Děti z Kroměříže a Znojma byly Modří a děti z Telče a Třebíče byly Červení.

Také pro ně byl připraven program, který začal focením v Jiříském klášteře. Tentokrát pro ně workshop připravili pracovníci ze zámku na téma Relikviář pro každého. Dětem prezentovali vzácnou románskou zlatnickou památku z první poloviny 13. století, relikviář sv. Maura. Během programu se děti obecně seznámily s tím, co to je relikviář a konkrétně s historií relikviáře sv. Maura, včetně zajímavého „detektivního“ příběhu. Děti si také vyzkoušely dotykový model relikviáře sv. Maura v měřítku 1:1.

Pan architekt Zdeněk Lukeš je opět provedl stálou výstavou Příběh Pražského hradu, a při návštěvě Chrámu sv. Víta si prohlédly v katakombách hrobky českých panovníků.

Úterý 8. 10. 2013

Na Pražský hrad zavítaly děti z Brna – ZŠ Kneslova, z Písku – ZŠ Jana Husa, z Českých Budějovic – ZŠ Dukelská, z Tábora – ZŠ Helsinská, z Liberce – ZŠ Husova a z Olomouce – ZŠ Demlova. Jako děti během předchozích úterků, dostaly i ony dárky od partnerů a byly barevně rozlišeny čepicemi a brašničkami

od organizátorů. Děti z Brna a Písku byly Červení, děti z Českých Budějovic a Tábora byly Žlutí a děti z Liberce a Olomouce byly Modří.

Proběhlo focení v Jiřském klášteře a pak se všichni přesunuli na nádvoří Pražského hradu, kde viděli velkou polední výměnu čestných stráží. Tento den pro ně workshop připravila paní Martina Veselá z Národního památkového ústavu z Telče. V programu „Jak se staví město“ se děti seznámily hrou a zábavnou formou s historickým vývojem měst, se základy urbanismu, vyměřováním uliční sítě a problematikou zakládání měst obecně. Dozvěděli se, co dělá město městem, jaké jsou základní prvky městské zástavby a typické architektonické znaky jednotlivých historických slohů. Na závěr workshopu měly možnost navrhnout si a postavit vlastní město z dřevěné stavebnice.

Pak si také ony prohlédly s panem architektem Zdeňkem Lukešem stálou výstavu Příběh Pražského hradu a navštívily katakomby Chrámu svatého Víta, kde shlédly hrobky českých panovníků.

Úterý 15. 10. 2013

Na poslední úterní setkání dětí na Pražském hradě v rámci projektu Hravý architekt přijely děti z Kutné Hory – ZŠ Jana Palacha, z Hradce Králové – ZŠ Habrmanova, z Karlových Varů – ZŠ Dukelských hrdinů, z Plzně – 25. ZŠ Chválenická a z Ostravy – Středisko volného času. Děti z Kutné Hory byly Žlutí, děti z Hradce Králové a Karlových Varů byly Červení a děti z Plzně a Ostravy byly Modří.

Tento den byl výjimečný tím, že mezi děti zavítala paní Ivana Zemanová, která poskytla projektu Hravý architekt svou záštitu. S dětmi se přivítala a vyfotila, což byla pro děti velká událost. Vše natáčela televize Prima, která pak odvysílala večer v rámci hlavních zpráv.

Dále byl pro děti připraven workshop, který i tentokrát vedl ředitel Národního památkového ústavu pro Prahu, Ondřej Šefců. Seznámil děti s prací architekta, s architektonickými slohy, konstrukcí staveb a jejich estetikou. I ony si vyzkoušely práci s různými materiály a vybudovaly „své“ město.

I tentokrát si děti s výkladem pana architekta Zdeňka Lukeše prohlédly stálou výstavu Příběh Pražského hradu a dozvěděly se, jak se Pražský hrad vyvíjel a měnil. Dále nahlédly do katakomb Chrámu svatého Víta a podívaly se na hrobky českých panovníků.

Všechny děti měly také příležitost podívat se na výstavy v Jiřském klášteře a využít hernu, kterou pro ně organizátoři spolu s partnery připravili – plnou legu a potřeb pro malování a tvoření.

PŘEDSTAVUJEME NOVÉ ČLENY STŘEDISKA

MICHAELA DOVRTĚLOVÁ

Michaela Dovrtělová (1986) vystudovala Historicko – literární studia a Kulturní dějiny – Gender history na Univerzitě Pardubice. Za svou diplomovou práci týkající se české poezie psané ženami v letech 1969 – 1989 obdržela studentské ocenění rektora.

Je součástí redakce Východočeského literárního čtvrtletníku Partonyma jako koordinátora a sazečka.

Spolupracovala také na přípravě Antologie Sever, západ, východ: Východní Čechy a Vysočina.

Miluje hudbu, tanec a otevřené prostory.

ZDENKA LÍBALOVÁ

Mou jízdenku do jara
procvakne žluť blatouchů
a já se povezu
rychlíkem slunce
Okny se bude drát
příjemně teplý vánek
a zpěv ptáků
roztočí
ruletu štěstí

Počítačový program zimy
napadnu virem jara
Následně zmizí
všechny rampouchy
na monitoru oblohy
rozsvítí se duha
a zemi zahřeje
veselý úsměv
rošťáckého slunce

Stanu se „šmejdem“
a budu po domech
nabízet jaro
Kšeftovat budu
s předraženým krokusem
a též vám vnutím
nevýhodnou smlouvu
na odkup
loňského zetlelého listí

Zdenka Líbalová (1966) se narodila v Mělníce, kde žije dosud. Vystudovala gymnázium, absolvovala kurz literární žánry na Lidové konzervatoři. Píše články o kultuře do regionálního tisku, je jedním ze zakládajících členů Literárního klubu Pegas, který byl založen v roce 1987 a od té doby jej vede. Je laureátkou řady literárních soutěží a zastoupena v různých sbornících poezie, samostatně vydala více než deset básnických sbírek.

HOST KRUHU 36

IRENA KACMARCZYK

Skleněný slovník

bez interpunkce
a diakritických znamének
vysílají signály
z jedné polokoule na druhou
vytvořili skleněný slovník
v němž se nedostává výrazů

blízkolidských

Na pohled

mám ráda místa
na pohled nějaká
divoké byliny při cestách
architekturu nekonečných luk

Nedotýkám se
Netrhám

země nenalíčená
jak dětská tvář

Před deštěm

Přistoupily
Broumovské stěny
k městu
Jako by chtěly
zašeptat vzkaz
poutníků dávných
bloudících ve skalách

V temné modré hradbě
rozmarná zeleň
listnáčů
O krok blíž
jásavé koruny
javorů jasanů bříz

Všechny odstíny zeleně
na pozadí modrých hor
vedou tichý vážný spor
o krásu

Překlad Věra Kopecká

Irena Kacmarczyk je členkou ZLP (Svazu polských spisovatelů), vydala 6 básnických sbírek, je laureátkou řady soutěží, získala vyznamenání Osobnost roku 2007 za tvůrčí práci. Žije v Krakově.

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ MLÁDEŽE STRÍPKY 2013 – PARDUBICE

Jan Šlemr – Vítěz II. kategorie

ŽIVEL PÁTÝ

Začínalo svítat, ale Benjamin, mladý mnich, stále nespal. Hlavou mu celou noc vrtalo něco, na co chtěl za každou cenu přijít. Byl to pergamen, který mu jeho přítel John po mši v pátek daroval.

John se odmlčel a oznámil mu, že je tenhle pergamen v nebezpečí. Uchovává prý největší tajemství světa, něco, co kdyby vyšlo na povrch, svět by se změnil. Prosil ho, aby pergamen rozluštil a poklad, který pergamen střeží, vykřičel do světa. Poté mu ještě pošeptal:

*Živel VODA tu dávnou pravdu střeží,
však rozluštíš ji stěží.
VODOU náš osud se změní.*

Odešel a Benjamin se bál toho, že se jeho přítel zbláznil. Druhý den se však dozvěděl, že jeho přítele někdo zastřelil. Vrah mu poté vyryl do zad křesťanský kříž a pod ním nápis: *Já u něj první budu.*

Benjamin teď seděl, smutně civěl do zdi a přemýšlel, jak pergamen rozluštit. Nic ho nenapadalo. Vstal tedy a rozsvítil si. „*Bud' světlo. A bylo světlo.*“ pomyslel si. Šel si udělat kafe. Vyndal hrnek, nasypal do něj arabskou kávu. A omylem mu do hrnku vklouzl i pergamen. Nevšiml si toho. Nedívaje se na hrnek do něj vлил horkou vodu. Zamíchal, ale při míchání narazil na něco, co za normální přísadu do kafe rozhodně nepovažoval. *Co to sakra je?*, a pak mu to došlo. Opatrně pergamen vyndal. Všiml si však na pergamenu něčeho, co předtím neviděl. „*To je neuvěřitelné,*“ vydechl zhluboka. Na pergamenu se objevil jakýsi text. Mnich si pergamen přiblížil k očím.

Nedocházelo mu, jak to, že poté, co pergamen vklouzl do kafe, objevila se písmena. Považoval to za zázrak. Šlo jen o to, že na pergamenu byla drobně, co drobně, drobounce vyrytá písmena, a jakmile se ponořila do kávy, káva se v nich usadila, a tím je zviditelnila. „*Dám ti klíče království nebeského,*“ přečetl nahlas. Věděl, že výrok četl v 16. evangeliu Matoušově, verš 19, ale smysl mu to nedávalo. Otočil pergamen a četl:

*„Mezi čtyřmi palci
čtyři živly jsou.
Jeden uprostřed nich
však skrývá pravdu velikou.*

*Tot je ŽIVEL PÁTÝ,
nebeským je mezi znalci.
Tam se pravda skrývá,
tam se pravda vzývá,
tam se zlá lež smývá,
tam se Kalich skrývá.“*

Představuje Kalich Svatý grál? honilo se hlavou Benjaminovi. Jeho rozjímání vyrušily něčí tiché kroky. Problesklo mu hlavou, že by mohly patřit nějakému zlodějovi. Najednou ale ucítil ohromnou sílu, která ho začala škrtit.

Dusil se. Dlouho s neznámým bojoval. Nakonec se vymanil z jeho sevření. Prchal z kostela St. Marie. Před kostelem rychle naskočil do autobusu, který již zavíral dveře. Muž, který Benjaminu před chvílí napadl, sice měl nelidsky silné svaly a běhal docela rychle, přesto na běh mladého mnicha nestačil.

Benjamin celý udýchaný seděl v autobuse a přemítal nad tím, co se právě odehrálo: *Špehoval mě a nejspíš chtěl získat mapu k pátému živlu.* Pak mu ještě problesklo hlavou, že jeho přítele zabil tentýž muž, který ho právě napadl.

Muž civěl na autobus, který mu ujel i s jeho cílem. *Stejně bych mapu sám nerozluštil... Bude lepší, když ho vyšpehuji a pak mu grál vyfouknu z ruky.*

Benjamin si ve vydýchaném autobuse připadal jako ve skleníku. Ještě jednou si přečetl pergamen. Na druhé straně, na kterou se předtím nestihl podívat, něco našel. Byla to mapa. Benjaminovi poskočilo srdce. Věděl, co na mapě vidí. Byl to Abey Park – následující zastávka autobusu. Podíval se zpátky na čtvercovou mapu Abey Parku. I Abey Park má tvar čtverce, ale zakreslen byl vrcholy dolů, nahoru a do stran. *Proč by někdo zakresloval Abey Park takhle?* zamyslel se Benjamin. Ještě jednou se podíval na mapku parku. Zahleděl se pořádně a pak to spatřil.

V každém rohu byl droboučným písmem načmáran text. Věděl, že se jako čtverec postavený na špičku vypořádávají čtyři živly, a to každý živel v jiném rohu. Zadíval se na text a přečetl: OHENĚ nahoře v rohu, ZEMĚ v pravém rohu, VODA dole a VZDUCH v levém rohu. *Přesně takhle to má být, ale kde je PÁTÝ ŽIVEL?* Přečetl si text výše na pergamenu.

*Mezi čtyřmi palci,
čtyři živly jsou.
Jeden uprostřed nich
však skrývá pravdu velikou.
Tot je ŽIVEL PÁTÝ,
nebeským je mezi znalci.
Tam se pravda skrývá,
tam se pravda vzývá,
tam se zlá lež smývá,*

tam se Kalich skrývá.

„Jeden uprostřed nich však skrývá pravdu velikou,“ to jsem přesně potřeboval. Přesně do středu mapy Abey Parku zabodl Benjamin ukazováček. *Ale co znamená to „mezi čtyřmi palci“*, nechápal Benjamin. „*No tak, Benjamine přemýšlej. Máš před sebou čtverec se čtyřmi nebo spíše s pěti živly, čtverec je velký zhruba čtyřikrát čtyři palců a pře-... mezi čtyřmi palci...*“ Benjamin si vzal pergamen do ruky a přeměřil si stranu pergamentu svým palcem. A opravdu, čtyři body - živly byly od sebe na mapce vzdáleny čtyři palce. *Neuvěřitelné*, pomyslel si Benjamin.

Netušil však, že autobus sleduje stříbrný kombík, odcizený Benjaminovým pronásledovatelem. Ženě, která původně ve voze seděla, pohrozil pistolí a ta se strachem v očích ihned z vozu vyskočila. „Zavolaš policii a ja zabít tvou rodyň!“ poučil ženu muž. Teď jel v autě za Benjaminem. Těšil se, až grál předá šéfovi a dostane vytouženou odměnu. Pracoval pro muže jménem Ivaniovičov, přezdívaného Bůh podsvětí. Ivaniovičov prodával na černém trhu starožitnosti, drogy, ale i třeba děti.

Mezitím se autobusem rozezněl název zastávky. „Abey park.“ Benjamin z autobusu vystoupil. Přešel přes silnici do parku. Následoval ho muž, kterému nebylo vidět do tváře, četl si noviny. Nechápal, jak muž může tolik riskovat při přecházení silnice. Jenže muž neriskoval jen tak. Byl to muž, který se postaral o práci pro hrobaře, zabil Benjaminovi přítele a za chvíli, za chvíli zabije i jeho samotného.

Benjamin se znovu zahleděl na mapku čtvercového parku. Nejbliže byl ke VZDUCHU. Vydal se tedy do levého rohu, aby došel ke kamennému sloupku, který se nachází v každém rohu Abey Parku. Muž s hlavou zabořenou do novin ho následoval. Benjamin si přidřepkl k prvnímu sloupku. Hledal kolem něj nějakou nápovědu... nic. Pak se ale zadíval přímo na sloupek. Bylo na něm vyryté písmo. *To je neuvěřitelné*, přejel prstem po vyrytém textu. *Uprostřed čtveřice pod půdou hledej... stálo na sloupku.*

Benjamin se otočil, jestli ho nikdo nešpehuje. Muž zabořen do novin seděl na lavičce kousek od sloupku. Sice nejistě, ale přesto přešel Benjamin k dalšímu sloupku. OHENĚ. Dřepkl si ke sloupku, ale ještě předtím se otočil. Muž s novinami seděl na lavičce. Benjamin si oddechl, měl totiž pocit, že ho muž sleduje. Na sloupku, kterému patřil živel OHENĚ, stálo: *Vzhledem však zmásti se nedej.*

Přecházel k dalšímu sloupku a cestou si v hlavě opakoval. „*Uprostřed čtveřice pod půdou hledej, vzhledem však zmásti se nedej.*“ Dřepěl u třetího sloupku. Spatřil ZEMI. *Až pod krví svatou ta krása se skrývá.*

Benjamin byl čím dál víc unesen tím, že se brzy tváří v tvář setká se svatým grálem. Otočil se. Na lavičce seděl ten stejný muž a četl si noviny. Benjaminovi se to přestávalo líbit, *ale třeba je to pouhopouhá náhoda.* Pak si ale na mužových kalhotách něčeho všiml. Díry. V kalhotách se vyjímala díra. Benjaminovi došlo,

že stejnou díru na stejném místě měl i muž, který ho napadl. *Musím něco udělat, zazoufal Benjamin, ale co?*

Mnich začal přecházet sem a tam, jestli ho něco nenapadne. Uprostřed parku hlídali dva policisté. Muž, který dosud Benjaminu sebejistě pronásledoval, najednou dostal strach. Benjamin si z kapsy svého hábitu vytáhl mobilní telefon. A něco do něj začal vyfukávat. „*Jeremy, tebe bych tady zrovna nečekal,*“ oslovil neznámého policistu mnich. „*Pane, já vůbec nevím, kdo jste a v žád...*“, Benjamin mu ale do ruky vložil svůj telefon. „*Podívej se, jakou fotku mi poslal Franklin.*“

„*Jde mi o život!*“ policisté četli dál v neodeslané zprávě. Benjamin stručně popsal svůj smolný den a označil muže s novinami za chladnokrevného zabijáka. „*Nemáte proto žádný důkaz,*“ procedil mezi zuby druhý policista.

Benjamin plakal. Jeho slzy však překryl déšť. „*Bůh stojí při mně,*“ zašeptal, viděl, jak vrahovi vedle sebe se silou deště noviny rozmočily. Benjamin viděl vrahovi do obličeje. Ohavného obličeje. Tělem mu projela nenávist.

Policisté věděli, komu obličeje patří. Jednomu ruskému mafánovi, po kterém dosud marně pátrali. Jeden na něj namířil pistoli a druhý mu pohotově nasadil želízka. Muž stačil jen plivnout směrem k Benjaminovi. Ten toužil po pomstě za svého přítele.

„*Teď musím splnit svůj úkol... Naplnit svůj osud...Nesmím dopustit, aby poslední vůle mého bratra nebyla vyslyšena,*“ prohlásil a došel k poslednímu sloupku. VODA. Na sloupku stálo:

*Tam to nejsvatější tajemství vzkvítá.
Uprostřed čtveřice pod půdou hledej,
vzhledem však zmásti se nedej.
Až pod krví svatou ta krása se skrývá,
tam kalich Ježíšův bývá.*

Tak zněla celá báseň. Pochopil, že musí hledat uprostřed parku, a to pod zemí. Vydal se tedy do samotného středu parku. Grál nebude patrně zas tak pohledný, jak si všichni myslí. Stál přesně uprostřed. Vedle něj socha okřídleného lva. Nadechl se. Začal hrabat.

Pořád nic. Hrabal dál. *Teď nesmím selhat!* Nepřestával hrabat. Pořád nic. Přesto nepřestával věřit. Ruce ho ukrutně bolely. Plakal. Vztekly do díry hodil kámen, co měl vedle ruky. Náhle zapraskalo dřevo.

Benjamin se zahleděl do díry. Dřevěná truhla. S nadějí ji vytáhl. Obyčejná dřevěná truhlice. „*Quintum elementum*“ stálo na truhle. Benjamin se nadechl. Otevřel ji. Dřevěný kalich. Kalich měl nahoře jakousi poklici, připevněnou provázky. „*Bože můj,*“ pokřížoval se upocený Benjamin. Rozvázal první provázek. Druhý provázek. Třetí. A čtvrtý. Sejmul poklici a podíval se do grálu.

„*Nádhera.*“ Nikdy neviděl nic krásnějšího. VODA. Neuvěřitelně čistá voda... A jakoby vydávala vlastní zářivé světlo. Benjamin kalich pozvedl nad hlavu. Vypil jej.

„*Dosáhl jsem osvícení...*“

Marie Truněčková – Vítězka III. kategorie

Příběh jedné molekuly

„Ahoj všichni, mé jméno je Alenka. Asi před pěti minutami jsem vytékala z kohoutku, když jsem spadla na dlaň. Byla to dlaň dívky. Ano, do té doby jsem se s tím setkala jen jednou, na starověkém obřadě vody, ta dívka mě oslovila. Žádala mne, abych jí pověděla o svém životě.“

Já jsem již hodně stará. Ani si již nevybavuji, kdy a jak jsem vznikla, ale jednou jsem z umyvadla v učebně biologie slyšela, že jsem stará 3900 milionů let. Pak jsem se ale jednou objevila pro změnu na deštníku v kostele, kde jsem se doslechla, že jsem stará asi jen 6000 let, i když i to mi přijde dost. Asi před 100 lety jsem si našla čas přemýšlet, a tak mě napadlo, že kdybych tu už byla 3900 milionů let, bych byla dobře unuděná, a proto se více přikláním k šestitisícové verzi.

Život nás molekul je zajímavý, jsme všechny stejné a přitom je každá jedinečná. Každá jsme zažila jiné události. Já jsem kupříkladu byla na ostrově Mauricius, kde jsem viděla blbouny nejspíše, v Austrálii klokany a taky mě málem vypila koala. Nakonec jsem se jí vypařila před nosem, ale chudák Vilma, ta to nestihla. Pak jsem přešla ve skupenství plynném přes moře, kde jsem desublimovala na vrcholku Mt. Everestu. Byla jsem tam asi tři roky, až tam vyšplhal chlápek, který mě rozehrál na čaj, avšak já jsem zůstala na dně v poslední kapce a on mě vyšpláchnul. Já se kutálela ze srázu a cestou jsem se změnila na kuličku ledu. Probrala jsem až v Ganze, takže jsem musela být zmrzlá dlouho. Škoda času, ale to, co bylo pak, by mi vyrazilo dech (kdybych nějaký měla). Bylo to nechutné a uchvacující zároveň. Ti Indové jsou ale podivní. Mají jednu hodně nechutnou posvátnou řeku, ve které se jim koupají posvátné krávy, koupají se v ní oni sami, pouští do ní odpad a nakonec se z ní hezky napijí... Brr, jiné místo, jiné mravy, jiná kultura...

Pak jsem nějakou dobu byla v moři. Připadala jsem si jak na vyhlídkové jízdě: viděla jsem Čínskou zeď, pak jsem se dostala až ke Kamčatce, okolo ledu, ve kterém jsem si taky chvilku pobyla až k Severní Americe. Tam jsem se konečně vypařila, a tak se mi povedlo zablédnout z nebeských výšin Death Vally, byla jsem nad Grand kaňonem, kde byl sjezd Indiánů, vypadali úchvatně... A opět nadešel čas mého zkapalnění a já spadla na indiánské pyramidy, co jsou v Mexiku. Doplula jsem pomalu po moři ke Galapágám, kde jsem se pokochala pohledem na tamní

veleještěry a já, jelikož jsem měla štěstí, jsem zhlédla též urputný boj tučňáků s nehostinným ostrovem o život.

A plulo se dál: kolem jižního cípu Ameriky až k Africe, kde jsem se opět vypařila, a tak jsem spatřila několik domorodých vesnic, v jedné zrovna šaman léčil nemocného mladíka (a taky ho vyléčil). Pak se mi podařilo spadnout na Saharu, kde jsem se ovšem ihned vypařila zpět, ten písek byl strašně rozpálený...

Tak se valilo moje mračno dál a já jsem spadla doprostřed kolosea v Římě přímo pod nohy jednoho gladiátora (naštěstí dostal palec nahoru) a tehdy jsem spatřila hrozivého císaře Nerona. Ještě teď mi jezdí mráz po zádech. Měla jsem s ním jeden konflikt. Naneštěstí jsem mu o chvíli později spadla na hlavu, já totiž nevěděla, že to je takové provinění. A protože moudřejší ustoupí, tak jsem se raději vypařila...

V mraku jsem se dostala až k Severnímu pólu, kde jsem zahlédla troskotat Itálii s Běhounkem na palubě (to jsem se dozvěděla později). Tam jsem si pobyla chvilku zamrzlá. Když jsem rozmrzla a zbavila jsem se pocitu, že jsem úplně dehydratovaná zmrzlá jablečná křížala, byla jsem v podzemní studni, odkud se čerpala voda do kohoutků.

Dál už to znáš, spadla jsem ti na ruku a nyní ti vyprávím alespoň tu trošku zážitků, co si pamatuji, a prosím za prominutí zeměpisných, či historických nepřesností, za tu dobu se mi všechno už plete... Stačí? Spokojenost?“

„Jo, děkuji moc a teď to jdu zapsat. snad se nevidíme naposled...“

„Ano, snad. Ahoj.“

„Ahojky...“

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ MLÁDEŽE V LANŠKROUNĚ 2014

Mám radost. Na toto téma se 14. 5. v sále lanškrounského zámku uskutečnilo vyhodnocení 2. ročníku literární soutěže regionu, vyhlášené Městskou knihovnou Lanškroun za podpory Města. Žáci a studenti soutěžili v 5 kategoriích. V porotě mimo zástupců knihoven, zasedla i starostka města a člen VČsS. Zasláno bylo 45 prací ze šesti škol. Řada prací měla velmi dobrou úroveň, takže jejich autorům bude doporučena účast i v jiných soutěžích (např. v Pardubicích). Po ocenění následovalo čtení ukázek, které mělo značný ohlas u všech přítomných, a tak si jistě soutěžící odnášeli dobrý pocit, že něco dokázali.

Jiří Faltus

Ukázka je ze souboru Requiem pro tři roční období, autorka Daniela Ponomarevová, IX.A, ZŠ A. Jiráka.

NADĚJE

Vůně rozkvetlých květin probouzí sametové moře,
čerstvá tráva bezhlučně roste do sluneční záře.

Jarní jiskra zrození vytváří krásu světa,
maluje nový obraz naděje v malém dechu života.

Úsměv sladkého jara odkrývá ranní rosu probuzené země,
přes klasy pšenice čerstvý vzduch proudí i ke mně.

Klid modré oblohy jako housle tesklivé řeky zní,
ticho bezesné noci přetrvává v ní.

Nový život objímá cit a mír nebeské zahrady,
omamná vůně, rozkvět krajín naplňuje hrudník přírody.

Dokud je jaro tesklivým umělcem,
svět bude malován upřímnou poezií a lidským úžasem.

FOTO Z VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE V LANŠKROUNĚ

RECENZE A OHLASY

NOVÉ KNIHY ČLENŮ

Drsný detektivní příběh z časů nedávno minulých, v nichž někteří lidé snadno podléhali naivní iluzi o bezbřehých možnostech, protože korupce a přesouvání peněz z veřejných kapes do kapes soukromých běžně zůstávaly zametány pod koberec, zpracoval Milan Dušek v románu **DÁMA NA TELEFON** (MOBA, 2014, 311 str.). Protagonisté na straně zákona jsou čtenářům většinou známí z předcházejících knih a řady povídek. Ti z opačného pólu společnosti vytvořili pouze zdánlivě kompaktní partu suverénně se pohybující v trestném území života. To

ovšem platilo jen do doby, kdy se objevily první pukliny v soudržnosti a události dramaturgizuje první mrtvý. Podružná postava, spíš trapná postavička, jejíž smrt otevře stávková. Svědkové nejsou žádoucí a orgány činné v trestném řízení strádají (jako v reálné praxi) nedostatečnými kompetencemi a nepřilíží kvalitními personálními strukturami. Kdybychom se pokoušeli hledat obdobný půdorys událostí v kriminálním literárním žánru, dospěli bychom patrně až k Hammettovi a jeho Rudé žni či Maltézskému sokolu. Samozřejmě ve výrazně skromnější české provenienci, bez bombastického rozmachu zločinnosti. Dramatické události, různé expresivní formy násilí, erotické atributy a přestřelky korespondují s dnešním módním trendem příslušného žánru. A protože není radno naznačovat, zda pachatelem je zahradník či kuchařka, dopřejme rozšifrování příběhu čtenářům, kteří rozhodně nebudou nad knihou usínat nudou.

Vyzrálý básník Miroslav Kubíček potěšil čtenáře rozsáhlou a přece kompaktní sbírkou **PŘÍZEŇ PŘÍRODY** (Oftis, 2014), doprovázenou ilustracemi Václava Smejkalů. (Škoda, že černobílými, barva hraje ve Smejkalově výtvarném projevu výraznou roli.) Kubíček, rodák z kamenické Vysočiny, žijící dlouhé roky v Jeseníkách, neustále inklinuje k myšlenkovým (nikoli sentimentálním) návratům do rodného kraje kamene a kameníků. Za zmínku stojí už motto: Z kamenného ticha//na věky budou dýchat//příští kameny// a úvodní oddíl sbírky s charakteristickým názvem Kamenopis. V intencích lehce melancholického nádechu tvoří básník přesné obrazy s koloritem dominantních, nenásilných a nesmírně půvabných novotvarů, obohacujících český jazyk. Svěbytná jsou i pozoruhodná slovní spojení, dodávající básním osobitý půvab a náznak melodičnosti. Některé verše se podobají ohlednutím za uplynulým ztraceným časem, vypovídají o jizvách po dávných vyhaslých, ale dosud nezavátých ohních. Kubíčková šestnáctá kniha je bezděčným vyjádřením niterného vztahu k přírodě a lidem jako její nedílné součásti a inspirativnímu zdroji. Za pozornost stojí zasvěcený obsáhlý doslov Jiřího Faltuse, unikátní hlubokou znalostí mechaniky Kubíčkovy tvorby.

František Uher

Na Smrt se nevolá

Představa smrti není příliš lákavá, lidé na ni nemyslí příliš rádi a většinou si ani nepřipouštějí, že se jich také týká. V kontrastu s tím, jak tyto myšlenky odmítáme, považujeme smrt za velmi vděčné téma v umění. Vzrušují nás věci, kterých se bojíme. Skon je i hlavním tématem knihy **Antonína Šlechty SEDM PÁDŮ SMRTI**. Koncepce povídkové knihy Antonína Šlechty je deklarovaná už samotným názvem. Jde o sedm povídek, spojených naznačeným tématem, situovaných do autorova bydliště. Všechny se odehrávají v královéhradeckém kraji

v okolí Úpice. Povídky předchází poměrně rozsáhlý úvod, v němž autor navozuje atmosféru, jež bude čtenáře provázet po celou dobu četby. Pročíst se úvodem není zcela jednoduché, je plný úvah o vyprávění příběhů. Naštěstí však není bezpodmínečně nutné ho číst detailně, a pokud jste nedočkaví, je možné pustit se rovnou do povídek. Autor ale riskuje tím, jak pokouší čtenářovu trpělivost.

Poté, co úspěšně projdeme či neprojdeme úvodem, dostaneme se k povídce *Mince*, prvnímú pádu Smrti. Seznámí nás s panem Václavíkem, prvním hrdinou knihy. Spokojeného a vyrovnaného muže náhle zasáhne zpráva, po níž se mu zhroutí celý jeho dosavadní život. Zde jde autor znovu do značného rizika – pochopit, o jakou zprávu jde je téměř nemožné, přestože indicií je v povídce víc než dost, včetně zdánlivě nesouvisějícího vyslechnutého hospodského monologu o muslimských atentátnících. Povídka *Jasmín* je druhým pádem, v němž nám autor představuje Vendelína Pokorného. Jeho příběh je zcela běžný. Manželka, která sňatek s ním brala zřejmě jen jako jakousi přestupnou stanicí, náhle odejde a s ní zmizí i celý obsah rodinného konta. Pan Louda z třetí povídky *Zrcadlení* reálně uvažuje o sebevraždě. V jeho hlavě se mísí výjevy rodinné tragédie a obrazy pouti, probíhající na náměstí a beroucí na sebe nejrůznější personifikované podoby. Šlechtovi hrdinové mají svá občanská jména, autor jim však často říká jejich přezdívkami, které jsou s nimi tak sžité, že se často ani neví, jak a kdy k nim přišli. Povídka *Osud* také jednoho takového má, říkájí mu Chlorki. Muž, prožívající krizi poté, co dostane výpověď z práce, propadne v letním odpolední u rybníka patologické upovídanosti. To vyvolává ve vypravěči sekundární úvahy o předurčenosti životního údělu. Pátým pádem oslovujeme a také voláme. Přivolaávat smrt by bylo rouhání, ba i oslovovat bychom jí měli uctivě a hlavně potichu. Proto se pátá povídka sbírky Antonína Šlechty jmenuje *Tichounce* a má pouhých pět řádků. V příběhu pana Konoupeka z povídky *Trest* se odráží bezprostřední blízkost hrozby pomalého umírání. Nemá odvahu sdělit manželce verdikt lékařů, jako kdyby ho smrt mohla dosáhnout až v okamžiku, kdy její přítomnost veřejně přizná. V této povídce se teprve začíná naplno projevovat autorem zamýšlená koncepce knihy. Jednotlivé části zapadají do sebe a v nepatrných náznacích se dozvídáme detaily dosud nevyřčené v povídkách předchozích. Kniha, zprvu se tvářící jako povídková, se začíná jevit jako provázaná, a to nejen morbidním motivem smrti. V *Trestu* nabírají na síle i představy o životě, zabalené do alegorického hávu a pohybuující se na hranici metafyzických idejí. Ve stejném duchu následuje i povídka *Dopis*. Zatímco je pan Konoupek zaskočen tím, že se náhle smrt týká i jeho, musí se vyrovnat i s náhlou smrtí svého přítele Róznkrojce. Róznkrojce je příkladem člověka, který se dokázal vyrovnat se svým životem a nakonec i se svou smrtí. Povídka *Dopis*, nejrozsáhlejší z celé sbírky, naplno rekapituluje předchozí texty, znovu se dívá na všechny postavy, tentokrát z jiných úhlů.

Kniha *Sedm pádů smrti* je doplněna reprodukcemi pláten Jana Eipla. Černobílé přetisky na papíru přírodního zabarvení nemohou samozřejmě vyznít zdaleka tak jako barevné na křídovém podkladu. Chápu však ekonomické hledisko. Autorův styl je rozmáchlý, demlovsky zadumaný a nevyhýbá se téměř mystickým úvahám. V bohatě košatých odbočkách se občas ztrácí dějová linka. Kniha potěší zejména trpělivé čtenáře, kteří rádi vychutnávají složitě koncipované věty, nepožadují dynamický děj a nikam nespěchají.

Knihu *Sedm pádů smrti* vydalo nakladatelství Antonín Šlechta

Jiří Lojín – Zveřejněno na www.vaseliteratura.cz

Máte doma pubertáka?

Dokážu si živě představit, že pokud uštvanému rodiči, vystresovanému kdovíkolikátou hádkou se svým potomkem, padne oko na titulek knihy **VYMĚNÍM TÝNEJDŽRA ZA COKOLI**, automaticky ho napadne myšlenka „Já taky“. **Marcella Marboe**, autorka zmíněné knihy, ale ne zvolila název jen jako provokaci, která má zvýšit prodej, ale jako spojovací téma svých povídek.

Ve sbírce najdeme devět povídek, v nichž se autorka snaží dívat na svět očima odrůstajících dětí, a také zpětně ukázat, jak se svět dívá na ně. Dospívání není jednoduché období. Nesnadné pro dospívajícího a možná ještě náročnější pro jeho okolí. V první povídce *Gilgameš* má hlavní hrdinka důležitou starost – jak se dostat s holkama na festák. V daný moment je to pro dívku nejdůležitější věc na celém světě, má pocit, jako kdyby žila jen pro ten jediný okamžik. Je ve věku, kdy nezná kompromisy. Pro její matku je to těžká situace, nechce se dceři podřídit a v hlavě jí kolují všechny katastrofické scénáře dospělých. Navíc musí neustále řešit konflikty mezi dcerou a mladším synem. V závěru se obě děti projeví jinak, než je vidí dospělí, tvrdohlavost se transformuje v zásadovost, nezodpovědnost je vlastně jen hledáním vlastní cesty. Další povídka *Malej veľkej* je poněkud jiného ražení. Její téma není vzdor a vymezení se vůči rodičovské autoritě, ale hrdinství, jehož je dospívající hoch schopen v mezní situaci. Povídkou *Střed kruhu* se autorka opět vrací zpět ke zmatkům v životních hodnotách dospívající dívky, přidávají se i citová vzplanutí. Super jahodovej dort se šlehačkou je vystaven na rozdíl mezi pseudovýznamy a skutečnými významy věcí. Nepřiměřené oceňování nedůležitých maličkostí není samozřejmě výsadou jen teenagerů, ale v tomto životním období je taková tendence zvláště výrazná. Příběh končí až přehnaně dramaticky. Přestože není nepravděpodobný, je z něj cítit tragická romantika.

Marcella Marboe má bohaté pedagogické zkušenosti a ty promítla v povídce nazvané *Uboží hoši bez maminky I*. Mladá učitelka českého jazyka a tělocviku nastupuje na učiliště a samozřejmě dostává tu nejhorší třídu. To bývá častou zápletkou filmů končících zpravidla tím, že si takový učitel po čase zjedná respekt

i těch nejhorších grázlů. Příběh Marcelly Marboe je mnohem realističtější a její pohled na práci ve školství není příliš optimistický. Velkej šifák se zamýšlí nad touhou po dobrodružství. Při četbě tohoto textu jsem si vzpomněl na dobrodružné cestopisy psané odvážlivci, kteří jako odrostlejší děti opustili rodinu, protože je vábily neznámé země. Tito lidé jsou právem obdivováni, ale běda, kdyby se o něco podobného pokusilo naše dítě.

Všelijací lidé je mozaika z dovolené v Tunisku. Strídají se v ní pohledy různých vypravěčů a přesto, že jsou si světy maminky, dcery i syna poněkud vzdálené, spojuje je touha po blízkosti jiného člověka i žárlivost a závist. Tato rozsáhlá povídka se pokouší alespoň částečně poodhalit způsob muslimského uvažování, vycházející z jiných kulturních i náboženských tradic. Žádněj spam se znovu vrací k dramatickým životním situacím v životě dospívajících dívek, lásce a nechtěnému těhotenství.

Rozkošná se poněkud zpronevěruje hlavnímu tématu, spíš než o život teenagerů jde o střet názorů na život mezi majoritní komunitou a cítěním romského etnika. Povídka byla již v roce 2008 uveřejněna ve sborníku Devla, devla. Je velmi zdařilá a vtipně vystihuje zmíněné rozdíly.

Kromě společného tématu spojuje povídky Marcelly Marboe několik výrazných prvků. Především živý jazyk, využívající charakteristické mluvy určité skupiny mládeže. Nedokážu posoudit, nakolik je aktuální, že používá výrazy, které vložil do úst i Josef Škvorecký dceři poručíka Borůvky, a občasné drsnější slovo, ale je možné, že se mluva teenagerů od té doby nezměnila. Autorka dokáže velmi výstižně popsat konflikty mezi matkou a dcerou i argumentace, které obě strany používají. K mladým mužům je shovívavější, v těchto případech nejsou hádky tak do krve. Je možné sledovat i tendence výrazněji přizpůsobovat situace tak, aby vedly ke kýžené pointě. Zápětka se pak stává trochu nepravděpodobnou, což vytváří rušivé momenty.

Povídky Marcelly Marboe vycházejí ze stále aktuálních situací, protože mládež, ať si kdo chce co chce říká, je stále stejná. V současnosti i v minulosti dochází ke snaze opustit názory i cesty rodičů a vydat se vlastním směrem. Taková snaha automaticky vede ke konfliktům i mezi relativně hodnými dětmi a chápavými rodiči. Oběma stranám pak nezbyvá, než toto období, trvající zdánlivě nekonečně dlouho, přežít. Autorka se na to dívá s nadhledem, místý i humorem a pro rodiče je to vítaný pohled z druhé strany.

Knihu Vyměním týnejdžra za cokoli vydalo nakladatelství Oftis

Jiří Lojín – Zveřejněno na www.vaseliteratura.cz

SLOVO ČTENÁŘKY

Nerada se cítím ztracená. Nám, zrakově postiženým, se to stává denně a kdekoli – na ulici, mezi regály obchodu... V bulletinu Kruh se neztrácím. Příspěvky jsou mými záchytnými místy. U mnohých se pozastavím, naberu sil a zase mohu jít dál. Nejinak je tomu i v Kruhu 35. Paní Janu Bednářovou jsem měla možnost vidět a hlavně slyšet na zastavení IV. uměleckého maratónu 2008 v Ústí nad Orlicí. NA SLOVÍČKO ji předvádí nejen jako básnířku, ale dává nahlédnout i do jejího soukromí a náročné profese. Jak se říká, vše souvisí se vším, po přečtení rubriky mi jsou autorčiny verše ještě bližší.

Po přečtení povídky Ivy Tajovské SYN mi bylo docela smutno. Říká se, že chování rodičů je vzorem budoucího chování jejich dětí. Doufejme, že ne ve všech.

MÉ MYŠLENKY Martina Vídenského, to je báseň, která potěší, stejně tak jako VĚCI Marty Urbanové, protože jsou ve verších prezentována témata lidem blízká.

BYL DŮM, KTERÝ NEBYL od pana Jana Dvořáka vybízí už svým neobvyklým názvem k přečtení. Povídka o nekonečnosti vyvolala vzpomínky. A právě vzpomínky jsou také tím, co se nedá vymazat nebo spoutat, stejně jako fantazie.

Jaroslav Jonáš a KROUŽENÍ – dočítám prózu a v hlavě mi opravdu krouží řada otázek a jedna věta v textu: „Jak si mě mají vážit druzí, když si nevážím sama sebe?“ Uvědomuji si, jak nesmírně těžký musí být odraz od úplného dna a ne každý má tak pevnou vůli a podporu okolí, aby to dokázal.

Čtení AFORISMŮ pana Františka Uhra jsem si ponechala na závěr. Jako perly kruhu. A ony jimi opravdu jsou.

Dagmar Poláková

ZAZNAMENÁVÁME A KOMENTUJEME

Dodatek k vydaným knížkám v roce 2013:

- Libuše Šindlerová – **NOVÝ DEKAMERON ANEB ŠEPTÁNO DO POLŠTÁŘE** – knížka poezie s ilustracemi Jiřího Šindlera, vydala autorka v Tisk studio YMF Hradec Králové (www.ymf.cz) XII/ 2013.

Nové knížky vydané členy v roce 2014:

- Miroslav Kubíček – **PŘÍZEŇ PŘÍRODY** – sbírka básní (s doslovem Jiřího Faltuse, 128 str.) vydaná v Oftisu Ústí nad Orlicí. Ilustroval Václav Smejkal.
- Marta Urbanová – **POVĚSTI PODORLICKA A BAJKY** – vyšlo v nakladatelství EPIKA Jan Medek v Jindřichově Hradci. 80 str. Ilustrovala autorka se svým vnukem Franci Urbanem.

- Václav Franc – **KRÁSA** – próza ze života na venkově kolem roku 1989. Vydal Akcent Třebíč, 2014, vázaná, 104 str.
- Josef Lukášek – **KORUNKA PRINCEZNY KAČENKY** – Pohádkové příběhy z Orlických hor. Vyšlo ve vydavatelství OFTIS Ústí nad Orlicí s ilustracemi Jarmily Haldové. 2014, vydání 3., vázané, 224 str.

FOTO Z VÝROČNÍ ČLENSKÉ SCHŮZE 26. 4. 2014

USNESENÍ ČLENSKÉ SCHŮZE 26. dubna 2014

- Členská schůze schvaluje výroční zprávu SVČS za rok 2013
- Bere na vědomí zprávu revizní komise s doporučením neschválit Hospodářskou zprávu SVČS za rok 2013
- Neschvaluje Hospodářskou zprávu SVČS 2013
- Bere na vědomí zprávu volební komise o výsledcích hlasování o budoucnosti občanského sdružení SVČS s tím, že většinou hlasů bylo rozhodnuto o pokračování organizace ve stávající právní subjektivitě
- Bere na vědomí zprávu volební komise o výsledku voleb nového výboru a revizní komise pro období od 23. 4. 2014 do 26. 4. 2018. Zvoleni do výboru byli: Milan Dušek, Jiří Faltus, František Uher, Věra Kopecká, Libuše Šindlerová, Hana Cihlová, Eva Černošová, Hana Křivánková, Monika Hojná. Do revizní komise: Jaroslav Jonáš a Pavel Pešát

- Neuděluje Lukáši Vavrečkovi tzv. absolutorium s tím, že v případě výzvy ze strany donátorů nebo úřadů bude vysvětlování podávat L. Vavrečka jako bývalý zodpovědný předseda

PO ČLENSKÉ SCHŮZI ZASEDAL NOVÝ VÝBOR, DOŠLO K ROZDĚLENÍ FUNKCÍ

Předsedkyní se stala:	EVA ČERNOŠOVÁ
Místopředsedkyní:	VĚRA KOPECKÁ
Tajemnicí:	LIBUŠE ŠINDLEROVÁ
Pokladníkem:	JIŘÍ FALTUS
Za Kruh zodpovídá:	MILAN DUŠEK
Za literární sekci:	FRANTIŠEK UHER
Mladí a soutěže:	HANA CIHLOVÁ MONIKA HOJNÁ
Výtvarná sekce:	HANA KŘIVÁNKOVÁ

REVIZNÍ KOMISE

Předsedou se stal:	PAVEL PEŠÁT
Členem:	JAROSLAV JONÁŠ

DOŠLO K ROZHODNUTÍ, ŽE BUDOU ZACHOVÁNY OBLASTI

Vedoucí Pardubicka:	Eva Némethová
Hradecka:	Věra Kopecká
Vysočina:	František Uher
Orlicka:	Milan Dušek

Web zajistí:	Antonín Šlechta
Kontakt s Obcí spisovatelů:	Marcella Marboe

Podrobnější informace z členské schůze na webu spisovatelevc.cz

SLOVO NOVÉ PŘEDSEDKYNĚ

Vážení a milí členové Střediska východočeských spisovatelů, chtěla bych Vám všem poděkovat za důvěru, kterou jste mi projevili při volbě 26. 4. 2014. Uvědomuji si tíhu odpovědnosti, která na vedení Střediska leží, a bez vědomí podpory všech členů výboru bych danou funkci přijmout nemohla...

Věřím, že pouze společnými silami se nám podařilo dostat původními idejím a úkolům Střediska, o kterých na výroční schůzi hovořila Marcella Marboe. Je

mi nesmírnou ctí, že se mohu na práci naší organizace podílet, a za celý výbor mohu jistě slíbit, že učiníme vše, co bude v našich silách, abychom Vaši důvěru nezklamali.

Srdečně

EVA ČERNOŠOVÁ

Předsedkyně Střediska východočeských spisovatelů

DISTRIBUCE KRUHU:

Z důvodu nedostatku finančních prostředků minulý výbor rozhodl, že pro rok 2014 se zavede předplatné ve výši 200 Kč pro členy, kteří chtějí bulletin dostávat v tištěné podobě. Dále byla dána nabídka knihovnám v našich oblastech.

Výsledek je překvapující. Kruh si zatím zajistilo 49 členů a objednávku učinilo 24 knihoven. Komplikace poněkud nastaly dočasným zrušením účtu Střediska, vybíralo se na členské schůzi. Navíc jsme poskytli možnost odebrání jednoho čísla za 50 Kč.

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY:

Předpokládá se provedení kontroly pravidelného placení členských příspěvků a s dlouhodobými dlužníky, kteří nerespektují stanovy Střediska se bude jednat o jejich dalším setrvání v naší neziskové organizaci.

NOVÉ KONTO STŘEDISKA KAM SMĚRUJTE PLATBY: 265008745/0300

ZPRÁVY Z OBLASTÍ A VÝZVY

15. dubna se konal 3. ročník Svátku knihy s prodejní výstavou knížek v Pelcově divadle v Rychnově nad Kněžnou, jehož sponzory byly: Orlický deník, Královéhradecký kraj, Uniprint, Oftis Ústí nad Orlicí, Matrix a ESAB. Vydané knihy představilo i vydavatelství Oftis v Ústí nad Orlicí a vydavatelství Věry Kopecké z Křinic. Součástí byla i autorská čtení a besedy. Po úvodním slovu o Východočeském středisku spisovatelů v Pardubicích Věra Kopecká představila své sonety, Antonín Šlechta hovořil o své knize Sedm pádů smrti, Milan Dušek představil svoji nejnovější knihu Dáma na telefon z Moby Brno. Později se konala beseda s Josefem Lukáškem o jeho Průvodci Orlickými horami a jejich podhůřím.

Pořadatelé pod taktovkou ředitelky Městské knihovny v Rychnově paní Kalocové připravili pro účastníky příjemné a funkční prostředí.

ŘEHEČSKÁ SLEPICE 2014

Již 13.ročník literární soutěže humoru „Řehečská slepice“ vyvrcholil v sobotu 12.dubna 2014 v Knihovně Václava Čtvrťka v Jičíně programem „Škola, základ Řehče.“ Letos do soutěže poslalo 26 přispívajících celkem 43 příspěvků na téma škola a poezie pro děti. Porota si pochvalovala kvalitu soutěžních prací, takže nešetřila s oceněními. V jednotlivých kategoriích vyhráli Zdeněk Salava z Prahy, Eliška Koppová z Prahy a Ilona Pluhařová z Valdic. V rámci programu vystoupil spisovatel a jičínský rodák Stanislav Rudolf, který ocenil dva nejúspěšnější podle svého názoru Cenou Stanislava Rudolfa, a to Alenu Krtilovou z Mělníka (poezie) a Jiřího Němce z Žerotína (próza).

Vydařený program podtrhl křest knihy „Eva a Kniha poznání“ řehečské autorky Dany Beranové, tradiční hudební doprovod Řehečského kvarteta a humorné příhody Stanislava Rudolfa.

Václav Franc

Pořadatelé Řehečské slepice s oceněnými autory, vpravo v pokleku Stanislav Rudolf

VÝZVA PRO ČLENY

Kdo vydá knížku poezie či prozaickou, dejte nám stručně vědět, nejsme schopni obsáhnout všechna periodika, někdy se stane, že nezaznameníme, je to tedy i v zájmu autora.

Dále chceme upozornit, že máme v našem středu recenzenta prózy pana Jiřího Lojína, který se Vám představil už v předchozím Kruhu 35 a rovněž v tomto

číslu 36. Zveřejňuje kritiky na www.vaseliteratura.cz a poté budou publikovány v bulletinu Kruh. Pokud chcete, aby se o vaši knize vědělo, kontaktujte přímo Ing. Jiřího Lojína e-mailem: vasil.pes@seznam.cz nebo telefonicky: 777 113 9454.

Redakce

Malířský plenér v Křinicích

Ve dnech 10. – 18. 5. se konal v Křinicích II. česko-polský malířský plenér, tentokrát s názvem „Za krásami Broumova“. Organizátor plenéru, Obec Křinice, poskytl účastníkům zdarma ubytování a stravu a také prostory pro malování a setkávání, povinností malířů bylo odevzdat 3 práce organizátorům. Vedením plenéru byla pověřena Věra Kopecká. Plenéru se zúčastnilo 28 malířů, profesionálů i amatérů, z Čech a z Polska. V programu byl i večer poezie s mezinárodní účastí. Kromě Čechů a Poláků přečetl své verše ukrajinský básník Alexandr Gordon. Většina veršů zazněla jak v originále tak v překladu do češtiny. Oficiální zakončení plenéru proběhlo 17. 5. výstavou obrazů ve škole v Křinicích. Plenér podpořilo několik podnikatelů z regionu. V neděli se malíři rozjeli domů s přáním za rok se setkat na Broumovsku znovu.

Věra Kopecká

účastníci plenéru v Křinicích

NOVÉ KNIHKUPECTVÍ MOZAIKA

Ve čtvrtek 1. května bylo slavnostně otevřeno knihkupectví MOZAIKA na pardubickém nádraží, které bude přednostně nabízet knihy regionálních autorů.

Účastníci otevření Mozaiky v hale nádraží

Při této příležitosti se setkaly Mgr. Marcella Marboe a Mgr. Eva Černošová s JUDr. Martinem Netolickým, PhD., hejtmánem Pardubického kraje

Výstava karikatur V. Menšíka na Slovensku. Zleva kresba H. Křivánové

- Celý život plaval proti proudu, až doplaval k moři.
- Každý člověk má mít dvojí tvář jen k sezení.
- Byl dobrý obchodník, výhodně prodal i své přesvědčení.
- Veřejné domy jsou pro tajné návštěvníky.
- Mohou ti ze zámku sedět pod zámekem?
- Bez práce nejsou koláče, ale někdy paláce.
- Mezi hlupáky chytrák králem.
- Když víš, která bije, hodiny jsou ti k ničemu.

M. Urbanová: Aforismy

OBSAH KRUHU

H. Křivánková: ilustrace – Bohouš.....	1
M. Dušek: Na slovíčko s Hanou Křivánkovou.....	2
J. Faltus: Na slovíčko s Miroslavem Kubíčkem	4

LITERÁRNÍ ČÁST

M. Kubíček: komu kámen, ještě na cestu, přenosné kameny, slovení vody, Eurydikám s láskou.....	6
V. Franc: Dovolená	8
V. Kopecká: Strom, Voda, Studna.....	10
P. Pešát: Pasivní rezistence.....	10
Z. Jirásek: Věta, Mé dceři je šest	14
L. Rudolfová: Sama sobě cizincem	14
L. Šindlerová: Matiče zemi, O co tu vlastně jde, Času je málo	17
O. Novotná: Konec šťastných dnů Ludvíka Š.....	18
A. Misař: Po pavoučím vláknu písně	25
L. Huml: Dřevo na hudební nástroje	26
E. Némethová: Maminka.....	27

PUBLICISTIKA

L. Šindlerová: Láska jako trám.....	27
A. Šlechta: Proč jsem se nestal géniem	28
M. Urbanová: Svět Jany Macákové.....	29
H. Hrabicová: Úterky na Pražském hradě 2013	30

PŘEDSTAVUJEME

M. Dovrtělová: Medailonek	33
Z. Líbalová: Mou jízdenkou, Počítačový program, Stanu se.....	33

HOST KRUHU 36

I. Kacmarczyk: Skleněný slovník, Na pohled, Před deštěm.....	34
--	----

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ MLÁDEŽE STRÍPKY V PARDUBICÍCH

J. Šlemr: Živel pátý.....	35
M. Truněčková: Příběh jedné molekuly	39

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ MLÁDEŽE 2014 V LANŠKROUNĚ

J. Faltus: Informace o soutěži	40
--------------------------------------	----

D. Ponomarevová: Naděje	41
-------------------------------	----

RECENZE A OHLASY

F. Uher: Nové knihy členů	41
J. Lojín: Na Smrt se nevolá	42
J. Lojín: Máte doma pubertáka?	44
D. Poláková: Slovo čtenářky	46

ZAZNAMENÁVÁME – KOMENTUJEME

Dodatek k novým knížkám v roce 2013 - Nové knížky členů v roce 2014 - Usnesení členské schůze 26. 4. 2014 - Rozdělení funkcí v novém výboru – distribuce Kruhu – Členské příspěvky (číslo nového konta Střediska) – Slovo nové předsedkyně - Zprávy z oblastí – Výzva pro členy – Otevření nového knihkupectví Mozaika na pardubickém nádraží	46
---	----

Aforismy v č. 36: Marta Urbanová	7, 17, 24, 53
Foto: Miloslav Dušek, Martin Žantovský, Jiří Faltus, Jan Černoš	

KRUH, bulletin Střediska východočeských spisovatelů Pardubice

Ročník X. – číslo 36 – červen 2014

Odpovědní redaktoři: Jiří Faltus, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec, Miloslav Dušek jun.

Vytiskl: OFTIS s. r. o. v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu 37 zasílejte:

Milan Dušek – Helvíkovice 104, 564 01 Žamberk (próza a publicistika)

e-mail: spisovatel@milandusek.cz

Jiří Faltus – Zborovská 221, 563 01 Lanškroun (poezie)

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Elektronicky ve WORDU (v text. Editoru) velikost písma 12, písmo Times New Roman.

Uzávěrka příspěvků: pondělí 10. srpna 2014

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

Pardubice

Toto číslo vyšlo za přispění členů Střediska východočeských spisovatelů v Pardubicích, městských knihoven, které si Kruh na rok 2014 předplatily, Městského úřadu v Chotěboři a vydavatelství Oftis v Ústí nad Orlicí.

